

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ
ਕੁਰੁਕਸ਼ੇਤਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਕੁਰੁਕਸ਼ੇਤਰ
ਸਕੀਮ ਆਫ਼ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਿਲੇਬਸ ਬੀ. ਏ. (ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ) ਪੰਜਾਬੀ
ਨਵੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ 2020 (ਮਲਟੀਪਲ ਐਂਟਰੀ-ਐਗਜ਼ਿਟ, ਇੰਟਰਨਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਚੁਆਇਸ ਬੇਸਡ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਿਸਟਮ)
ਸੈਸ਼ਨ 2022-23 ਤੋਂ ਚਰਣਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ
DEPARTMENT OF PANJABI
KURUKSHETRA UNIVERSITY KURUKSHETRA
Scheme of Examination & Syllabus for
Undergraduate Programme Courses Panjabi (Sem I to VI)
In Accordance to NEP – 2020 (Multiple Entry-Exit, Internship & Choice Based Credit System- LOCF)
To be implemented w.e.f Session 2022-23 (in Phased Manner)

ਕੋਰਸ ਕੋਡ (Course Code)	ਕੋਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ (Nature of Course)	ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਮ (Subject)	ਕ੍ਰੈਡਿਟ (Credits)	ਪੀਰੀਅਡ ਪ੍ਰਤੀ ਹਫ਼ਤਾ (Periods Per Week)	ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਯੋਜਨਾ (Scheme of Examination)					
					ਪ੍ਰੀਖਿਆ (Theory)	ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ Internal Assesment	ਕੁੱਲ ਅੰਕ Total Marks	ਸਮਾਂ Time		
ਸਮੈਸਟਰ ਪਹਿਲਾ (Semester I)										
B-PBI-N-100	AECC *	ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ : ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ (Punjabi Bhasha : Mudhli Jaan-Pachhan)	02	2	25	25	50	2 ਘੰਟੇ	Certificate in Arts	
B-PBI-N-101	CC	ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ, ਇਕਾਂਗੀ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ (Aadhunik Punjabi Kavita, Ikangi Ate Viharak Punjabi)	06	6	75	75	150	3 ਘੰਟੇ		
ਸਮੈਸਟਰ ਦੂਜਾ (Semester II)										
B-PBI-N-201	CC	ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ (Punjabi Galap Ate Viharak Punjabi)	06	6	75	75	150	3 ਘੰਟੇ		
Internship@ 10 credits (450 hours) after 2nd semester (only for exit option)										
ਸਮੈਸਟਰ ਤੀਜਾ (Semester III)										
B-PBI-N-301	CC	ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ (Aadhunik Punjabi Vartak Viharak Punjabi)	06	6	75	75	150	3 ਘੰਟੇ	Diploma in Art	
* Students can opt AECC in sem I, II or III according to the time table adjustment in the Institute										
ਸਮੈਸਟਰ ਚੌਥਾ (Semester IV)										
B-PBI-N-401	CC	ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ (Madhkali Punjabi Sahit Ate Viharak Punjabi)	06	6	75	75	150	3 ਘੰਟੇ		
Internship@ 10 credits (450 hours) after 4 th semester (Compulsory for all)										
ਸਮੈਸਟਰ ਪੰਜਵਾਂ (Semester V)										
B-PBI-N-501	CC (Honours)	ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ (Punjabi Lokdhara Ate Sabhyachar)	06	6	75	75	150	3 ਘੰਟੇ		

B-PBI-N-502	SEC	ਨਾਟਕ, ਰੰਗਮੰਚ ਅਤੇ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ੀ ਦਾ ਹੁਨਰ : ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ (Natak, Rangmanch Ate Filamsazi Da Hunar : Adhyan Ate Sikhilai)	06	6	75	75	150	3 ਘੰਟੇ	
B-PBI-N-503-(i)	DSE	ਪੰਜਾਬੀ ਦਲਿਤ ਸਾਹਿਤ (Punjabi Dalit Sahit)	06	6	75	75	150	3 ਘੰਟੇ	
B-PBI-N-503-(ii)		ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਰੀ ਸਾਹਿਤ (Punjabi Nari Sahit)	06	6	75	75	150	3 ਘੰਟੇ	
B-PBI-N-503-(iii)		ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ (Haryana Da Punjabi Sahit)	06	6	75	75	150	3 ਘੰਟੇ	
B-PBI-N-503-(iv)		ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ (Bharti Sahit)	06	6	75	75	150	3 ਘੰਟੇ	
B-PBI-N-503-(v)		ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ, ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਯੂਨਾਨੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ (Sahit Sidhant, Bharti Ate Unani Kaav Shastar)	06	6	75	75	150	3 ਘੰਟੇ	
B-PBI-N-504	GE	ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਹਾਂਕਾਵਿ (Mahakaav Ate Punjabi Mahakaav)	06	6	75	75	150	3 ਘੰਟੇ	
ਸਮੇਸਟਰ ਛੇਵਾਂ (Semester VI)									
B-PBI-N-601	CC (Honours)	ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਕੰਪਿਊਟਰੀਕਰਨ (Punjabi Bhasha, Gurmukhi Lipi Ate Punjabi Bhasha Da Computerikaran)	06	6	75	75	150	3 ਘੰਟੇ	
B-PBI-N-602	SEC	ਮੀਡੀਆ, ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਲੇਖਣ ਦਾ ਹੁਨਰ : ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ (Media, Jan-Sanchar Ate Sirjanatmak Lekhan Da Hunar: Adhyan Ate Sikhilai)	06	6	75	75	150	3 ਘੰਟੇ	
B-PBI-N-603-(i)	DSE	ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ (Parvasi Punjabi Sahit)	06	6	75	75	150	3 ਘੰਟੇ	
B-PBI-N-603-(ii)		ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ (Pakistani Punjabi Sahit)	06	6	75	75	150	3 ਘੰਟੇ	
B-PBI-N-603-(iii)		ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ (Jammu Kashmir Da Punjabi Sahit)	06	6	75	75	150	3 ਘੰਟੇ	
B-PBI-N-603-(iv)		ਵਿਸ਼ਵ ਸਾਹਿਤ (Vishav Sahit)	06	6	75	75	150	3 ਘੰਟੇ	

B-PBI-N-603-(v)		ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਪੱਛਮੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ (Sahit Sidhant Ate Aadhunik Pachhmi Kaav Shastar)	06	6	75	75	150	3 ਘੰਟੇ
B-PBI-N-604	GE	ਗਜ਼ਲ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਜ਼ਲ (Gazal Ate Punjabi Gazal)	06	6	75	75	150	3 ਘੰਟੇ

* Students can opt SEC in sem V or VI according to the time table adjustment in the Institute
*Students can opt any one out of five papers of DSE

ਸਮੇਸਟਰ ਸੱਤਵਾਂ ਅਤੇ ਅੱਠਵਾਂ (Semester VII & VIII)

Semester	Core Course @ 6 Credits	Research Ability enhancement course (RAEC) and Thesis	Credits	Research Presentation Seminars	Credits	Exit
Sem VII	CC Hons. Sem 5 th & Sem 6 th (to be completed by Graduate Students without Hons)	Research Ethics	4	Review of literature General Seminar	4	Graduation in Subject (Honours & Research)
		Research Methodology	4	Synopsis writing and seminar	4	
Sem VIII		Dissertation/Thesis Preparation/Writing	20	Mid Term Seminar	2	
			Pre-submission seminar	2		

ਵਿਦਿਆਰਥੀ/ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੋ ਪੱਧਰਾਂ ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਏਗਾ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ (0 ਤੋਂ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ)	ਆਂਤਰਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ (Internal Assessment) (50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)			ਅੰਤਿਮ ਅਵਧੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ (End Semester Examination) (50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)
	ਕਲਾਸ ਪ੍ਰਤੀਭਾਗਿਤਾ (ਅੰਕ 0 ਤੋਂ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ)	ਕਾਰਜ ਤੇ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀ (ਅੰਕ 0 ਤੋਂ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ)	ਮੱਧਵਰਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ (ਅੰਕ 0 ਤੋਂ 30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ)	ਅੰਤਿਮ ਅਵਧੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ (ਅੰਕ 0 ਤੋਂ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ)

ਨਵੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ 2020 (ਮਲਟੀਪਲ ਐਂਟਰੀ-ਐਗਜ਼ਿਟ, ਇੰਟਰਨਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਚੁਆਇਸ ਬੇਸਡ ਕੈਡਿਟ ਸਿਸਟਮ)

Semester	Core Course (CC) @6credits subject-1	Ability enhancement compulsory course (AECC)@2credit	Skill enhancement (SEC)@2-6credit	Discipline Specific Course (DSE)@6credit
I	ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ, ਇਕਾਂਗੀ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ (Aadhunik Punjabi Kavita, Ikangi Ate Viharak Punjabi)	ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ : ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ (Punjabi Bhasha : Mudhli Jaan-Pachhan)	---	---
II	ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ (Punjabi Galap Ate Viharak Punjabi)	---	---	---
Internship@ 10 credits (450 hours) after 2nd semester (only for exit option)				
III	ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	---	---	---

	(Aadhunik Punjabi Vartak Viharak Punjabi)			
IV	ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ (Madhkali Punjabi Sahit Ate Viharak Punjabi)	---	---	---
Internship@10 credits (450 hours) after 2nd semester (only for exit option)				
V	ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ (Punjabi Lokdhara Ate Sabhyachar)	---	ਨਾਟਕ, ਰੰਗਮੰਚ ਅਤੇ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ੀ ਦਾ ਹੁਨਰ : ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ (Natak, Rangmanch Ate Filamsazi Da Hunar : Adhyan Ate Sikhilai)	(i) ਪੰਜਾਬੀ ਦਲਿਤ ਸਾਹਿਤ (Punjabi Dalit Sahit) (ii) ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਰੀ ਸਾਹਿਤ (Punjabi Nari Sahit) (iii) ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ (Haryana Da Punjabi Sahit Ate Viharak Punjabi) (iv) ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ (Bharti Sahit) (v) ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ, ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਯੂਨਾਨੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ (Sahit Sidhant, Bharti Ate Unani Kav Shastar)
VI	ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਕੰਪਿਊਟਰੀਕਰਨ (Punjabi Bhasha, Gurmukhi Lipi Ate Punjabi Bhasha Da Computerikaran)		ਮੀਡੀਆ, ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਲੇਖਣ ਦਾ ਹੁਨਰ : ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ (Media, Jan-Sanchar Ate Sirjanatmak Lekhan Da Hunar: Adhyan Ate Sikhilai)	(i) ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ (Parvasi Punjabi Sahit) (ii) ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ (Pakistani Punjabi Sahit) (iii) ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ (Jammu Kashmir Da Punjabi Sahit) (iv) ਵਿਸ਼ਵ ਸਾਹਿਤ (Vishav Sahit) (v) ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਪੱਛਮੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ (Sahit Sidhant ate Pachhmi Kaav Shastar)

ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਦੇ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਆਫ਼ ਇੰਟੇਗ੍ਰੇਟਿਡ ਐਂਡ ਆਨਰਜ਼ ਸਟੱਡੀਜ਼ (IIHS) ਦੇ ਬੀ. ਏ. ਆਰਟਸ, ਸੀ. ਬੀ. ਸੀ. ਐੱਸ (CBCS) ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ/ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਤੀਜੇ (LOCF)

1	ਮਾਨਵ ਸਮਾਜ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਖੇਤਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮਝ ਵਿਕਸਤ ਹੋਵੇਗੀ।
2	ਜਟਿਲ ਅਤੇ ਬਦਲਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਦਰਭਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਸਮਾਧਾਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਕੌਸ਼ਲ ਦੇ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।
3	ਮਾਨਵ ਸਮਾਜ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਮ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
4	ਗਿਆਨ ਪੱਧਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿਕਸਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਹੜਾ ਪਰਖ-ਪੜਚੋਲ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉੱਚਿਤ ਢੰਗ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
5	ਗਿਆਨ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਦਰਭਾਂ ਦੀ

	ਪਛਾਣ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
6	ਪ੍ਰਭਾਵਮਈ ਅਤੇ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪ੍ਰਵਾਹਮਈ ਵੇਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸੁਣਨ, ਲਿਖਣ, ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
7	ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਸਥਾਨ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰ ਅਤੇ ਸਿਆਣੇ ਪ੍ਰਤੀਭਾਗੀ ਵਾਂਗ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
8	ਕਾਰਜ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰੂਪ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ, ਸਵੈ-ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਅਤੇ ਰਚਨਾਤਮਕ/ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਬੀ. ਏ. ਪੰਜਾਬੀ (ਇਲੈਕਟਿਵ) ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ/ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਉਪਰੰਤ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਤੀਜੇ :

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਸਾਹਿਤ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ/ ਪ੍ਰਯੋਗ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤ, ਸਾਹਿਤਕ ਧਾਰਾਵਾਂ, ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ, ਸਿਰਜਣ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਸਮਝਣ/ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਝ/ ਸਮਝ ਵਿਕਸਤ ਹੋਵੇਗੀ ਉੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਥਿਤੀਆਂ/ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਬੋਧ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਾਹਿਤਕ ਕਿਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਰੁਚੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਅਤੇ ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ ਉੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਭਾਸ਼ਾਈ ਕੌਸ਼ਲ, ਕੰਪਿਊਟਰ, ਅਨੁਵਾਦ, ਪੱਤਰਕਾਰੀ, ਮੀਡੀਆ, ਰੰਗਮੰਚ ਅਤੇ ਫ਼ਿਲਮਾਂ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਝ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਰਾਹੀਂ ਜਿੱਥੇ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਜੀਵਨ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਪਈ ਸਾਂਝ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਤੱਤਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ ਉੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੌਮੀ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਮਾਜਾਂ ਨੂੰ ਗਲੋਬਲੀ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

Table 1. Mapping matrix for all the Courses of B.A. (Punjabi)

Course Code	PO1	PO2	PO3	PO4	PO5	PO6	PO7	PO8	PSO1	PSO2	PSO3	PSO4
B-PBI-N-100-AECC	3	3	3	2	2	3	3	3	3	3	3	3
B-PBI-N-101-CC	3	2.25	3	2.25	2.75	2.25	3	3	3	3	2.25	3
B-PBI-N-201-CC	3	3	2.75	2	2	3	3	3	3	2.75	3	3
B-PBI-N-301-CC	3	2	3	3	2.75	3	2.75	3	3	3	3	3
B-PBI-N-401-CC	3	2	3	3	2.75	3	2.75	3	3	3	3	3
B-PBI-N-501-CC	3	2.5	3	2.5	2.5	2.75	2.75	3	3	3	3	3
B-PBI-N-502-SEC	3	2.75	3	3	3	3	2.75	2.75	2.25	2.25	3	3
B-PBI-N-503 (i)-DSC	3	3	3	2	3	2	3	3	3	3	3	2.75
B-PBI-N-503 (ii)-DSC	3	3	3	2	3	2	3	3	3	3	3	2.75
B-PBI-N-503 (iii)-DSC	3	2.75	3	2	3	2.25	3	3	3	2.75	3	2
B-PBI-N-503 (iv)-DSC	3	2.5	3	2	3	2	3	3	3	2.75	3	2.75
B-PBI-N-503 (v)-DSC	3	2.5	3	2	3	2	3	3	3	3	3	2.75
B-PBI-N-504-GE	3	3	2.75	2	2	2.5	3	3	3	2.75	3	3
B-PBI-N-601-CC	3	2.5	2.75	2	3	2	3	3	3	2.75	3	2.75
B-PBI-N-602-SEC	3	3	3	2	3	2	3	3	3	3	3	2.75
B-PBI-N-603 (i)-DSC	3	2.75	3	2	3	2	3	3	3	3	3	2.75
B-PBI-N-603 (ii)-DSC	3	2.75	3	2	3	2	3	3	3	2.75	3	2.75
B-PBI-N-603 (iii)-DSC	3	2.75	3	2	3	2	3	3	3	2.75	3	2.75
B-PBI-N-603 (iv)-DSC	3	2.75	3	2	3	2	3	3	3	3	3	2.75
B-PBI-N-603 (v)-DSC	2.75	2.75	2.75	2.75	2.5	3	2.75	2.75	2.5	2.5	2.5	2.75
B-PBI-N-604-GE	3	3	3	2	2	3	3	3	3	2.75	3	3

Attainment of Cos : Attainment Level for Internal Assessment

Table given below shows the CO attainment levels assuming the set target of 60% marks :

Attainment Level	
1 (Low level of Attainment)	60% of Students score more than 60% of marks in class tests of a course
2 (Medium level of Attainment)	70% of Students score more than 55% of marks in class tests of a course
3 (High level of Attainment)	80% of Students score more than 50% of marks in class tests of a course

Table 3. CO Attainment Levels for End Semester Examination (ESE)

Attainment Level	
1 (Low level of Attainment)	60% of Students obtained letter grade of A or above (for CBCS programme) or score more than 60% of Marks (for non-CBCS programmes) in ESE of a course
2 (Medium level of Attainment)	70% of Students obtained letter grade of A or above (for CBCS programme) or score more than 55% of Marks (for non-CBCS programmes) in ESE of a course
3 (High level of Attainment)	80% of Students obtained letter grade of A or above (for CBCS programme) or score more than 50% of Marks (for non-CBCS programmes) in ESE of a course

Semester : I
B-PBI-N-100-AECC

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ : ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ
(Punjabi Bhasha : Mudhli Jaan Pachhan)

ਸਮਾਂ : 2 ਘੰਟੇ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 2

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 50

(ਪੇਪਰ : 25, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 25)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 05 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਇਹ ਪੰਜੇ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਰ ਸਵਾਲ ਇੱਕ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਸਿਲੇਬਸ ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਹਰ ਸੁਆਲ 5 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

- B-PBI-N-100- AECC.1 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ, ਲਗਾਂ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜ ਨੇਮਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।
- B-PBI-N-100- AECC.2 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਵਿਆਕਰਣਿਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।
- B-PBI-N-100- AECC.3 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਕ, ਵਾਕ ਰਚਨਾ, ਅਰਥ ਬੋਧ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਰਥ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- B-PBI-N-100- AECC.4 ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰ ਲੇਖਣ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਰਚਨਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਪੱਤਰ ਲੇਖਣ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਿਲ ਹੋਵੇਗੀ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

1. ਧੁਨੀ/ ਅੱਖਰ ਬੋਧ
  - 1.1 ਅੱਖਰਾਂ/ ਵਰਣਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਅੱਖਰ ਉਚਾਰਣ
  - 1.2 ਲਗਾਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਲਗਾਖਰ
  - 1.3 ਸਵਰ-ਵਿਅੰਜਨ
  - 1.4 ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਨਿਯਮ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ

2. ਸ਼ਬਦ ਬੋਧ ਤੇ ਵਿਆਕਰਣਿਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ
  - 2.1 ਸ਼ਬਦ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਬਣਤਰ,

- 2.2 ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ (ਅਗੇਤਰ, ਪਿਛੇਤਰ)
- 2.3 ਵਿਆਕਰਣਕ ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ-ਨਾਂਵ, ਪੜਨਾਂਵ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ, ਕਿਰਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ, ਸਬੰਧਕ, ਯੋਜਕ, ਵਿਸਮਿਕ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਕਲਜ਼ (ਨਿਪਾਤ) ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ

3. ਵਾਕ ਬੋਧ ਅਤੇ ਅਰਥ ਬੋਧ
- 3.1 ਵਾਕ : ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਵਾਕ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਵਾਕ ਵੰਡ
- 3.3 ਅਰਥ : ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਰਥਾਵਲੀ (ਸਮਾਨਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ, ਬਹੁਅਰਥਕ ਸ਼ਬਦ, ਵਿਰੋਧਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ, ਵਿਪਰੀਤਆਰਥਕ ਸ਼ਬਦ)

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ

- 3.4 ਚਿੱਠੀ ਪੱਤਰ ਲੇਖਣ : ਅਰਥ, ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮ
- 3.5 ਸੰਖੇਪ ਰਚਨਾ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਸ. ਸ. ਖਹਿਰਾ	ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ : ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਬਣਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
2. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ	ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਰੂਪ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਕੌਸ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
3. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਧੀਮਾਨ	ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਗਗਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਰਾਜਪੁਰਾ, ਪਟਿਆਲਾ, 2006
4. Gurinder Singh Mann	An Introduction to Punjabi Punjabi University, Patiala

Mapping Matrix of Course B-PBI-N-100- AECC

Mapping: Mapping is a process of representing the correlation between COs and POs, COs and PSOs in the scale of 1 to 3 as follows (Table 1):

Table 1: Scale of mapping between COs and POs

Scale	
1	If the contents of course have low correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a small extent) with the particular Programme outcome
2	If the contents of course have medium correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a reasonable extent) with the particular Programme outcome
3	If the contents of course have strong correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a large extent) with the particular Programme outcome

Mapping of Course Outcomes to Programme Outcomes: (CO-PO Mapping Matrix)

Table 2 shows the CO-PO mapping matrix for a course (B-PBI-N-100- AECC) assuming that there are 8 POs and 4COs.

Table 2: CO-PO Matrix for the Course B-PBI-N-100- AECC

CO	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8
B-PBI-N-100- AECC.1	3	3	3	2	2	3	3	3
B-PBI-N-100- AECC.2	3	3	3	2	2	3	3	3
B-PBI-N-100- AECC.3	3	3	3	2	2	3	3	3
B-PBI-N-100- AECC.4	3	3	3	2	2	3	3	3
Average	3	3	3	2	2	3	3	3

Mapping of Course Outcomes to Programme Specific Outcomes: (CO-PSO Mapping Matrix)

Table 3 shows the CO-PSO mapping matrix for a course (B-PBI-N-100- AECC) assuming that there are 4 PSOs and 4COs.

Table 3: CO-PSO Matrix for the Course B-PBI-N-100- AECC

CO	PSO 1	PSO 2	PSO 3	PSO 4
B-PBI-N-100- AECC.1	3	3	3	3
B-PBI-N-100- AECC.2	3	3	3	3
B-PBI-N-100- AECC.3	3	3	3	3
B-PBI-N-100- AECC.4	3	3	3	3
Average	3	3	3	3

Semester : I
B-PBI-N-101- CC

ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ, ਇਕਾਂਗੀ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ
(Adhunik Panjabi Kavita, Ikangi Ate Viharak Punjabi)

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 6

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 150

(ਪੇਪਰ : 75 ਅਤੇ ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 75)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਛੇ (ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਤਿੰਨ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਸਿਲੇਬਸ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ 20 ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਹੈ।
3. ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ/ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ/ ਸਾਰ/ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਵੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਨੰਬਰ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਾਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਛੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
4. ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਇਕਾਂਗੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ/ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਇਕਾਂਗੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰ/ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ/ ਵਿਸ਼ੇ/ ਸਮੱਸਿਆ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਸਬੰਧਤ ਇਕਾਂਗੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਵਿਧਾਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਨੰਬਰ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਇਕਾਂਗੀਕਾਰਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਛੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
5. ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ ਦੇ ਪੰਜ ਉਪ-ਭਾਗ ਹਨ। ਹਰ ਉਪ-ਭਾਗ ਦੇ 4 ਨੰਬਰ ਹਨ। ਉਪ-ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਚਾਰ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਭਾਗ ਤੀਜਾ ਅਤੇ ਚੌਥਾ ਵਿੱਚ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸੁਆਲ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਤਹਿਤ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਅਤੇ ਅਖਾਣਾਂ ਬਾਰੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਹੋਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ (ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $2+2=4$ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ) ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਮੁਹਾਵਰੇ ਅਤੇ ਅਖਾਣ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਤੇ ਦੋ ਅਖਾਣਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਦੱਸ ਕੇ ਵਾਕ ਬਣਾਉਣੇ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਦੋ 4 ਨੰਬਰ ਹੋਣਗੇ। ਉਪ ਭਾਗ ਪੰਜਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਫ਼ਤਰੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ (ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਸ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਅੱਠ ਸ਼ਬਦ ਕਰਨੇ ਹਨ) ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅੱਧਾ ਨੰਬਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਇਕਾਂਗੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

- B-PBI-N-101-CC.1 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਇਕਾਂਗੀ ਦੇ ਵਿਧਾਗਤ ਸਰੋਕਾਰਾਂ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਕਾਸ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- B-PBI-N-101-CC.2 ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ/ ਇਕਾਂਗੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ ਕਾਵਿ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਇਕਾਂਗੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ/ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਸੂਝ ਅਤੇ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- B-PBI-N-101-CC.3 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ/ ਸਮਝਣ/ ਸਿਰਜਣ ਅਤੇ ਇਕਾਂਗੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ/ ਸਮਝਣ/ ਸਿਰਜਣ ਅਤੇ ਖੇਡਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- B-PBI-N-101-CC.4 ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਵਿਹਾਰ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਅਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

- ਕਾਵਿ ਨਾਦ** (ਚੋਣਵਾਂ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) ਸੰਪਾਦਕ ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਅਰਸ਼ੀ ਅਤੇ ਡਾ. ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ। (ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਬਾਵਾ ਬਲਵੰਤ, ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਧੀਰ, ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਕੋਮਲ, ਪਾਸ਼, ਸ. ਸ. ਮੀਸ਼ਾ- ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਵੀ ਹੀ ਪੜ੍ਹਾਏ ਜਾਣ)
- 1.1 ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਤੱਤ
- 1.2 ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ
- 1.3 ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕਲਾ ਪੱਖ
- 1.4 ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ
- 1.5 ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ
- 1.6 ਕਵੀਆਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ
- 1.7 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ

- ਇਕਾਂਗੀ ਬਹੁ-ਰੰਗੀ** (ਚੋਣਵਾਂ ਇਕਾਂਗੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) ਸੰਪਾਦਕ ਡਾ. ਹਰਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਅਤੇ ਡਾ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ।
- 2.1 ਇਕਾਂਗੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਤੱਤ ਅਤੇ ਰੂਪਾਕਾਰਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
- 2.2 ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ
- 2.3 ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਆਦਰਸ਼
- 2.4 ਸਾਰ, ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆ
- 2.5 ਪਾਤਰ ਉਸਾਰੀ

- 2.6 ਰੰਗਮੰਚੀ ਸਾਰਥਕਤਾ
- 2.8 ਇਕਾਂਗੀਕਾਰਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ
- 2.9 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ (ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ)

3. ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ
  - 3.1 ਨਾਂਵ ਅਤੇ ਪੜਨਾਂਵ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ
  - 3.2 ਕਿਰਿਆ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ
  - 3.3 ਅਖਾਣ : ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਯੋਗ, ਮਹੱਤਵ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਾਣ, ਅਖਾਣ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ
  - 3.4 ਮੁਹਾਵਰਾ : ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਯੋਗ, ਮਹੱਤਵ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੁਹਾਵਰੇ, ਅਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਘੱਟ ਰਹੇ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਸੁਝਾਅ
  - 3.5 ਦਫ਼ਤਰੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ (100 ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਹਨ)

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ :

1. ਸ. ਸ. ਖਹਿਰਾ **ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ : ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਬਣਤਰ**
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
2. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ **ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਰੂਪ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਕੋਸ਼**
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
3. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਧੀਮਾਨ **ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ**
ਗਗਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਰਾਜਪੁਰਾ, ਪਟਿਆਲਾ, 2006

ਦਫ਼ਤਰੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ (Official Terminology)

1. Accountant	ਲੇਖਾਕਾਰ
2. Acknowledgement	ਪਹੁੰਚ ਰਸੀਦ
3. Action	ਕਾਰਵਾਈ
4. Administration	ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ
5. Advance	ਪੇਸ਼ਗੀ
6. All concerned to note	ਸਮੂਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨੋਟ ਕਰਨ
7. Agreement	ਸਮਝੌਤਾ
8. Allocation	ਮਿਲੀ ਰਕਮ
9. Allotment	ਵੰਡ
10. Allowance	ਭੱਤਾ
11. Amount	ਰਕਮ/ਰਾਸ਼ੀ
12. Annual	ਸਾਲਾਨਾ

13.	Applicant	ਪ੍ਰਾਰਥਕ
14.	Application	ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ-ਪੱਤਰ
15.	Appointing Authority	ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ
16.	Appointment	ਨਿਯੁਕਤੀ
17.	Approval	ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ
18.	Approximate	ਲਗਭਗ
19.	Arrears	ਬਕਾਇਆ
20.	As desired	ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ
21.	As early as possible	ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ
22.	Assessment	ਮੁੱਲ-ਨਿਰਧਾਰਣ
23.	Assistant	ਸਹਾਇਕ
24.	As the case may be	ਜਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਹੋਵੇ
25.	Attached here with	ਨਾਲ ਨੱਥੀ
26.	Attendance	ਹਾਜ਼ਰੀ
27.	Attention is invited	ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
28.	Attested copy	ਤਸਦੀਕੀ-ਨਕਲ
29.	At your earliest convenience	ਜਿਤਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ
30.	Audit	ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ
31.	Authorities	ਅਧਿਕਾਰੀ-ਵਰਗ
32.	Balance	ਬਕਾਇਆ
33.	Based on facts	ਤੱਥ-ਆਧਾਰਿਤ
34.	Basic Pay	ਮੂਲ ਵੇਤਨ
35.	Bill	ਬਿੱਲ
36.	Book post	ਬੁੱਕ-ਪੋਸਟ
37.	Both day inclusive	ਦੋਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਸਮੇਤ
38.	Branch	ਸ਼ਾਖਾ
39.	Bring to notice	ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਉਣਾ
40.	Brought forward	ਪਿਛਲਾ ਜੋੜ ਅੱਗੇ ਲਿਆਉਣਾ
41.	Calculation	ਹਿਸਾਬ
42.	Capital	ਪੂੰਜੀ/ਸਰਮਾਇਆ
43.	Carbon Copy	ਕਾਰਬਨ ਕਾਪੀ
44.	Cash Book	ਰੋਕੜ/ਵਹੀ/ ਕੈਸ਼ ਬੁੱਕ
45.	Cashier	ਖਜ਼ਾਨਚੀ
46.	Cash memo	ਨਕਦ ਪੱਤਰ
47.	Casual Leave	ਸਬੱਬੀ ਛੁੱਟੀ

48.	Catalogue	ਸੂਚੀ ਪੱਤਰ
49.	Checked and found correct	ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਤੇ ਠੀਕ ਨਿਕਲਿਆ
50.	Cheque	ਚੈੱਕ
51.	Circular	ਗਸ਼ਤੀ ਚਿੱਠੀ
52.	Claim	ਦਾਅਵਾ
53.	Clerical Staff	ਕਲਰਕ/ਅਮਲਾ
54.	Come into force	ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ
55.	Category	ਵਰਗ
56.	Come into Operation	ਚਾਲੂ ਹੋਣਾ
57.	Compensation	ਮੁਆਵਜ਼ਾ
58.	Compensatory leave	ਇਵਜ਼ੀ ਛੁੱਟੀ
59.	Competent Authority	ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ
60.	Compliance	ਪਾਲਣਾ
61.	Compulsory Retirement	ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਨਵਿਰਤੀ
62.	Concurrence	ਸਹਿਮਤੀ/ ਸੰਮਤੀ
63.	Conduct	ਆਚਰਣ/ ਵਿਹਾਰ
64.	Confidential	ਗੁਪਤ
65.	Contingency	ਅਚਾਨਕੀ
66.	Conveyance Allowance	ਸਵਾਰੀ ਭੱਤਾ
67.	Copy	ਨਕਲ ਉਤਾਰਾ
68.	Copy enclose for ready reference	ਤਿਆਰ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਕਾਪੀ ਨਾਲ ਨੱਥੀ
69.	Cost Price	ਲਾਗਤ ਮੁੱਲ
70.	Counter foil	ਪ੍ਰਤਿਪੇਜ
71.	Counter signature	ਪ੍ਰਤਿ ਹਸਤਾਖਰ
72.	Daily Wages	ਦਿਹਾੜੀ
73.	Damage	ਨੁਕਸਾਨ
74.	Dated	ਮਿਤੀ
75.	Day Book	ਰੋਜ਼ਨਾਮਚਾ
76.	Dealing Assistant	ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਹਾਇਕ
77.	Dear Mr.	ਪਿਆਰੇ ਸ਼੍ਰੀ
78.	Dearness Allowance	ਮਹਿੰਗਾਈ ਭੱਤਾ
79.	Delay Regretted	ਦੇਰੀ ਲਈ ਖਿਮਾ
80.	Demy-official (D.O.) Letter	ਅਰਧ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਤਰ
81.	Departmental Action	ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ
82.	Deputation Allowance	ਪ੍ਰਤਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਭੱਤਾ
83.	Dispatch Clerk	ਡਿਸਪੈਚ ਕਲਰਕ

84.	Discrepancies may be reconciled	ਫਰਕ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ
85.	Document	ਦਸਤਾਵੇਜ਼
86.	Documentary proof	ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ
87.	Draft for Approval	ਪਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਖਰੜਾ
88.	Early action will be appreciated	ਛੇਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ
89.	Early orders are solicited	ਆਗਿਆ ਲਈ ਸ਼ੀਘਰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ
90.	Earned Leave	ਕਮਾਈ ਛੁੱਟੀ
91.	Efficiency bar	ਨਿਪੁੰਨਤਾ ਰੋਕ
92.	Eligible	ਪਾਤਰ/ਯੋਗ
93.	Embezzlement	ਗ਼ਬਨ
94.	Employee	ਕਰਮਚਾਰੀ
95.	Enclosure	ਨੱਥੀ-ਪੱਤਰ
96.	Endorsement	ਪਿੱਠਅੰਕਣ
97.	Entry	ਦਾਖ਼ਲਾ
98.	Essential qualification	ਲਾਜ਼ਮੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ
99.	Estimate	ਅਨੁਮਾਨ
100.	Evaluation	ਮੁਲਾਂਕਣ/ ਮੁਲਅੰਕਣ

Mapping Matrix of Course B-PBI-N-101-CC

Mapping: Mapping is a process of representing the correlation between COs and POs, COs and PSOs in the scale of 1 to 3 as follows (Table 1):

Table 1: Scale of mapping between COs and POs

Scale	
1	If the contents of course have low correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a small extent) with the particular Programme outcome
2	If the contents of course have medium correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a reasonable extent) with the particular Programme outcome
3	If the contents of course have strong correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a large extent) with the particular Programme outcome

Mapping of Course Outcomes to Programme Outcomes: (CO-PO Mapping Matrix)

Table 2 shows the CO-PO mapping matrix for a course (B-PBI-N-101-CC) assuming that there are 8 POs and 4COs.

Table 2: CO-PO Matrix for the Course B-PBI-N-101-CC

CO	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8
B-PBI-N-101-CC.1	3	2	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N-101-CC.2	3	3	3	3	3	2	3	3
B-PBI-N-101-CC.3	3	2	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N-101-CC.4	3	2	3	2	2	3	3	3
Average	3	2.25	3	2.25	2.75	2.25	3	3

Mapping of Course Outcomes to Programme Specific Outcomes: (CO-PSO Mapping Matrix)

Table 3 shows the CO-PSO mapping matrix for a course (B-PBI-N-101-CC) assuming that there are 4 PSOs and 4COs.

Table 3: CO-PSO Matrix for the Course B-PBI-N-101-CC

CO	PSO 1	PSO 2	PSO 3	PSO 4
B-PBI-N-101-CC.1	3	3	2	3
B-PBI-N-101-CC.2	3	3	2	3
B-PBI-N-101-CC.3	3	3	2	3
B-PBI-N-101-CC.4	3	3	3	3
Average	3	3	2.25	3

Semester : II
B-PBI-N-201-CC

ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ
(Punjabi Galap ate Viharak Punjabi)

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 6

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 150

(ਪੇਪਰ : 75 ਅਤੇ ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 75)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਛੇ (ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਤਿੰਨ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਸਿਲੇਬਸ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ 20 ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਹੈ।
3. ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਨਾਵਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ/ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਨਾਵਲ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ/ ਸਾਰ/ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਨਾਵਲ ਦੇ ਪਾਤਰ ਵਿਧਾਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਨੰਬਰ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਨਾਵਲਕਾਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਛੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
4. ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ/ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰ/ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ/ ਵਿਸ਼ੇ/ ਸਮੱਸਿਆ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਸਬੰਧਤ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਵਿਧਾਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਨੰਬਰ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਛੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
5. ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ ਦੇ ਪੰਜ ਉਪ-ਭਾਗ ਹਨ। ਉਪ-ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਅਗੇਤਰ ਪਿਛੇਤਰ, ਉਪ-ਭਾਗ ਦੂਜਾ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਾਰਥਕ, ਵਿਪਰੀਤਾਰਥਕ ਅਤੇ ਬਹੁਅਰਥਕ ਸ਼ਬਦ, ਉਪਭਾਗ ਤੀਜਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਕਿਰਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਉਪਭਾਗ ਚੌਥਾ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਕ ਅਤੇ ਉਪ-ਭਾਗ ਪੰਜਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਫ਼ਤਰੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ (ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਸ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਅੱਠ ਸ਼ਬਦ ਕਰਨੇ ਹਨ) ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਉਪ-ਭਾਗ ਚਾਰ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

B-PBI-N-201-CC.1 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰੂਪਾਂ (ਨਾਵਲ, ਕਹਾਣੀ) ਦੇ ਵਿਧਾਗਤ ਪ੍ਰਤੀਮਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

- B-PBI-N-201-CC.2 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਾਵਲਕਾਰਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਿਰਜਣ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- B-PBI-N-201-CC.3 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਾਵਲ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ ਦੁਆਰਾ ਗਲਪ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੂਝ ਅਤੇ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- B-PBI-N-201-CC.4 ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਵਿਹਾਰ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਅਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ (ਨਾਵਲ)

1. **ਏਹੁ ਹਮਾਰਾ ਜੀਵਣਾ**, ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ, ਆਰਸੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ
  - 1.1 ਨਾਵਲ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਇਤਿਹਾਸ
  - 1.2 ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ
  - 1.3 ਨਾਰੀ ਸੰਵੇਦਨਾ
  - 1.4 ਪਾਤਰ ਚਿੱਤਰਣ
  - 1.5 ਪੰਜਾਬੀ ਜਗੀਰੂ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਔਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ
  - 1.6 ਲੇਖਿਕਾ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ
  - 1.7 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ (ਕਹਾਣੀ)

2. **ਕਥਾ ਯਾਤਰਾ** (ਚੋਣਵਾਂ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਿਹ), ਸੰਪਾਦਕ ਡਾ. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ।
  - 2.1 ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਤੱਤ ਅਤੇ ਰੂਪਕਾਰਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
  - 2.2 ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਜਨਮ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਇਤਿਹਾਸ
  - 2.3 ਕਥਾਨਕ ਸਾਰ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆ
  - 2.4 ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ
  - 2.5 ਪਾਤਰ ਚਿੱਤਰਣ
  - 2.6 ਕਹਾਣੀ ਜੁਗਤਾਂ
  - 2.7 ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ
  - 2.8 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ (ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ)

3. ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ
  - 3.1 ਅਗੇਤਰ ਪਿਛੇਤਰ
  - 3.2 ਸਮਾਨਾਰਥਕ, ਵਿਪਰੀਤਾਰਥਕ ਅਤੇ ਬਹੁਅਰਥਕ ਸ਼ਬਦ
  - 3.3 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਕਿਰਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ
  - 3.4 ਸਬੰਧਕ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ
  - 3.5 ਦਫ਼ਤਰੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ (100 ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਹਨ)

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ :

1. ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉੱਪਲ **ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ**
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1995
2. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਾਹਰਾ **ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਕ ਅਧਿਐਨ**
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1986
3. ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦਵੇਸ਼ਵਰ **ਨਾਵਲ ਸ਼ਾਸਤਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ**
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2002
4. ਹਰਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ **ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਗਲਪ ਪ੍ਰਬੰਧ**
ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1993
5. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ (ਸੰਪਾ.) **ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ : ਸਰਵੇਖਣ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ**
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1974
6. ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ **ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ**
ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2005
7. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਫ਼ਰੈਂਕ **ਨਿੱਕੀ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਿੱਕੀ ਕਹਾਣੀ**
ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ ਲਿਮ., ਲੁਧਿਆਣਾ, 1988
8. ਜਸਪਾਲ ਕੌਰ ਕਾਂਗ **ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦਾ ਗਲਪ ਸ਼ਾਸਤਰ**
ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1995
9. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਹਿਰੂ **ਨਾਵਲ ਦੀ ਵਿਧਾ**
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
10. -ਉਹੀ- **ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਵਿਧਾ**
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
11. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀ **ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ**
ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1978
12. ਟੀ. ਆਰ. ਵਿਨੋਦ **ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਅਧਿਐਨ**
ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1988
13. ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ **ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ : ਬਿਰਤਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅਧਿਐਨ**
ਆਰਸੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ
14. -ਉਹੀ- **ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਸ਼ਾਸਤਰ**
ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, 2014
15. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ **ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ**
ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2005
16. ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਸਿੱਧੂ **ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ : ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ**
ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2013

17. ਰਜਨੀਸ਼ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ	ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ : ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2020
18. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ	ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਗਲਪ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ) ਅੰਕ 19 ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1982
19. ਸ. ਸ. ਖਹਿਰਾ	ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ : ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਬਣਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
20. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ	ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਰੂਪ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਕੌਸ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
21. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਧੀਮਾਨ	ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਗਗਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਰਾਜਪੁਰਾ, ਪਟਿਆਲਾ, 2006

ਦਫ਼ਤਰੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ (Official Terminology)

1. Exercise of Powers	ਅਧਿਕਾਰ ਵਰਤੋਂ
2. Ex-Officio	ਪਦਵੀ ਕਾਰਣ
3. Facts and Figures	ਤੱਥ ਅਤੇ ਅੰਕੜੇ
4. File	ਮਿਸਲ/ ਫਾਈਲ
5. Financial Year	ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ
6. For Comments	ਟਿੱਪਣੀ ਲਈ
7. For disposal	ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ
8. For information	ਸੂਚਨਾ ਲਈ
9. Formal Approval	ਰਸਮੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ
10. For Strict Compliance	ਇੰਨ ਬਿਨ ਪਾਲਣਾ ਲਈ
11. Gazette Holiday	ਗਜ਼ਟਿਡ ਛੁੱਟੀ
12. Grant-in-aid	ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ
13. Have no comments to make	ਕਿਸੇ ਟਿੱਪਣੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ
14. Head clerk	ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਲਰਕ
15. Head of Account	ਲੇਖੇ ਦੀ ਮੱਦ
16. Held in abeyance	ਰੋਕ ਰੱਖਿਆ ਹੈ
17. Herewith enclosed	ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਹੈ
18. Honorarium	ਮਾਨ ਭੇਂਟ
19. I am directed	ਨਾਲ ਹਿਦਾਇਤ ਹੋਈ ਹੈ
20. Implement	ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ
21. In accordance with	ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ

22. In addition to	ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ
23. In advance	ਅਗੇਤੀ
24. Increment	ਸਾਲਾਨਾ ਤਰੱਕੀ
25. Initial pay	ਆਰੰਭਕ ਤਨਖਾਹ
26. Inland letter	ਅੰਤਰਦੇਸ਼ੀ ਪੱਤਰ
27. In order to merit	ਯੋਗਤਾ ਅਨੁਸਾਰ
28. In respect of	ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ
29. Interim pay	ਅੰਤਰਿਮ
30. Intimation	ਇਤਲਾਹ
31. In the light of	ਇਸ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ
32. Irregularity	ਬੇਨਿਯਮੀ
33. Joining date	ਸੇਵਾ ਆਰੰਭ ਮਿਤੀ
34. Joining report	ਸੇਵਾ ਇਤਲਾਹ
35. Joining Time	ਹਾਜ਼ਰੀ ਸਮਾਂ
36. Kindly Acknowledge Receipt	ਕਿਰਪਾ ਪਹੁੰਚ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ
37. Leave not due	ਨਾ ਬਣਦੀ ਛੁੱਟੀ
38. Leave with pay	ਤਨਖਾਹ ਸਹਿਤ ਛੁੱਟੀ
39. Leave preparatory to retirement	ਨਵਿਰਤੀ ਪੂਰਵ ਛੁੱਟੀ
40. Length of service	ਸੇਵਾ ਕਾਲ
41. Maintenance Allowance	ਨਿਰਵਾਹ ਭੱਤਾ
42. May be filed	ਫਾਈਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ
43. Medical Certificate fitness	ਡਾਕਟਰੀ ਅਰੋਗਤਾ ਪ੍ਰਮਾਣ
44. Memorandum	ਯਾਦ ਪੱਤਰ
45. Minimum	ਘੱਟੋ ਘੱਟ
46. Ministerial Staff	ਦਫ਼ਤਰੀ ਅਮਲਾ
47. Misappropriation	ਖਿਆਲਾਤ
48. Miscellaneous	ਫੁੱਟਕਲ
49. Modification	ਤਰਮੀਮ
50. Necessary action	ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ
51. Non Official	ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ
52. Noted	ਨੋਟ ਕੀਤਾ
53. Notification	ਅਧਿਸੂਚਨਾ
54. Noting and Drafting	ਟਿੱਪਣੀ ਤੇ ਲੇਖਨ
55. Office Order	ਦਫ਼ਤਰੀ ਹੁਕਮ

56. Official Correspondence	ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਤਰ ਵਿਹਾਰ
57. Officiating Allowance	ਕਾਇਮ ਮੁਕਾਮੀ ਭੱਤਾ
58. Out today	ਅੱਜ ਹੀ ਭੇਜੋ
59. Paper under consideration	ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਪੱਤਰ
60. Pay bill	ਵੇਤਨ-ਬਿੱਲ
61. Pay scale	ਵੇਤਨਮਾਨ
62. Pending decision	ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੱਕ
63. Personal file	ਨਿੱਜੀ ਮਿਸਲ
64. Please discuss	ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਲਈ ਆਓ
65. Please expedite	ਛੇਤੀ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇ
66. Please speak	ਗੱਲ ਕਰੋ
67. Prescribed form	ਨਿਯਤ ਫਾਰਮ
68. Probation	ਅਜਮਾਇਸ਼
69. Procedure	ਕਾਰਜ ਵਿਧੀ
70. Promotion	ਤਰੱਕੀ
71. Recurring	ਆਵਰਤੀ
72. Refund	ਧਨ ਵਾਪਸੀ
73. Reinstatement	ਬਹਾਲੀ
74. Reminder	ਚਿਤਾਵਨੀ ਪੱਤਰ
75. Registration	ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ
76. Retrenchment	ਛਾਂਟੀ
77. Returns	ਵਿਵਰਣ
78. Rough Copy	ਕੱਚੀ ਨਕਲ
79. Rules and Regulations	ਨਿਯਮ ਤੇ ਵਿਨਿਯਮ
80. Sanction	ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ
81. Service Book	ਸੇਵਾ-ਪੱਤਰੀ
82. Stock Taking	ਮਾਲ ਦੀ ਪੜਤਾਲ
83. Submitted for information	ਸੂਚਨਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੈ
84. Subordinate staff	ਅਧੀਨ ਅਮਲਾ
85. Suspension	ਮੁਅੱਤਲੀ
86. Temporary Appointment	ਆਰਜ਼ੀ ਨਿਯੁਕਤੀ
87. Through Proper Channel	ਯੋਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ
88. Time barred	ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਿਆ
89. Top Priority	ਪਹਿਲ/ ਅਗੇਤ

90. Top Secret	ਅਤਿ ਗੁਪਤ
91. True Copy	ਅਸਲੀ ਕਾਪੀ
92. Urgent	ਤੁਰੰਤ/ ਜ਼ਰੂਰੀ
93. Voucher	ਵਾਊਚਰ
94. Waiting list	ਉਡੀਕ-ਸੂਚੀ
95. With effect from	ਮਿਤੀ ਤੋਂ
96. With Reference	ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ
97. With retrospective effect	ਪਿੱਛੇ ਤੋਂ ਲਾਗੂ
98. Yours faithfully	ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪਾਤਰ
99. Yours sincerely	ਹਿੱਤੂ
100. Clerical Error	ਲਿਖਾਈ ਭੁੱਲ

Mapping Matrix of Course B-PBI-N-201-CC

Mapping: Mapping is a process of representing the correlation between COs and POs, Cos and PSOs in the scale of 1 to 3 as follows (Table 1):

Table 1: Scale of mapping between COs and POs

Scale	
1	If the contents of course have low correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a small extent) with the particular Programme outcome
2	If the contents of course have medium correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a reasonable extent) with the particular Programme outcome
3	If the contents of course have strong correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a large extent) with the particular Programme outcome

Mapping of Course Outcomes to Programme Outcomes: (CO-PO Mapping Matrix)

Table 2 shows the CO-PO mapping matrix for a course (B-PBI-N-201-CC) assuming that there are 8 POs and 4COs.

Table 2: CO-PO Matrix for the Course B-PBI-N-201-CC

CO	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8
B-PBI-N-201-CC.1	3	3	2	2	2	3	3	3
B-PBI-N-201-CC.2	3	3	3	2	2	3	3	3
B-PBI-N-201-CC.3	3	3	3	2	2	3	3	3
B-PBI-N-201-CC.4	3	3	3	2	2	3	3	3
Average	3	3	2.75	2	2	3	3	3

Mapping of Course Outcomes to Programme Specific Outcomes: (CO-PSO Mapping Matrix)

Table 3 shows the CO-PSO mapping matrix for a course (B-PBI-N-201-CC) assuming that there are 4 PSOs and 4COs.

Table 3: CO-PSO Matrix for the Course B-PBI-N-201-CC

CO	PSO 1	PSO 2	PSO 3	PSO 4
B-PBI-N-201-CC.1	3	2	3	3
B-PBI-N-201-CC.2	3	3	3	3
B-PBI-N-201-CC.3	3	3	3	3
B-PBI-N-201-CC.4	3	3	3	3
Average	3	2.75	3	3

Semester : III
B-PBI-N-301-CC

ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ
(Aadhunik Panjabi Vartak ate Viharak Panjabi)

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 6

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 150

(ਪੇਪਰ : 75 ਅਤੇ ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 75)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਛੇ (ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਤਿੰਨ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਸਿਲੇਬਸ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ 20 ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਹੈ।
3. ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਨਿਬੰਧ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ/ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਨਿਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ/ ਸਾਰ/ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਨਿਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕਲਾਤਮਕਤਾ/ ਵਾਰਤਕ ਸ਼ੈਲੀ/ ਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ੈਲੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਨੰਬਰ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਨਿਬੰਧਕਾਰਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਛੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
4. ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਦੇ ਸਾਰ/ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ/ ਵਿਸ਼ੇ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਸਬੰਧਤ ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਦੀ ਕਲਾਤਮਕਤਾ/ ਵਾਰਤਕ ਸ਼ੈਲੀ/ ਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ੈਲੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਨੰਬਰ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਸਵੈਜੀਵਨੀਕਾਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਛੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
5. ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ ਦੇ ਪੰਜ ਉਪ-ਭਾਗ ਹਨ। ਉਪ-ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ (ਅੱਠ), ਉਪ-ਭਾਗ ਦੂਜਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁੱਧ-ਅਸ਼ੁੱਧ ਸ਼ਬਦ (ਅੱਠ), ਉਪਭਾਗ ਤੀਜਾ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ (ਅੱਠ), ਉਪ-ਭਾਗ ਚੌਥਾ ਵਿੱਚ ਛੰਦਾਂ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਉਪਭਾਗ ਪੰਜਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤਕ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ (ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਸ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਛੇ ਸ਼ਬਦ ਕਰਨੇ ਹਨ) ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਉਪ-ਭਾਗ ਛੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਬੰਧ ਅਤੇ ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

B-PBI-N-301-CC.1 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

- B-PBI-N-301-CC.2 ਨਿਬੰਧ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਬੰਧ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਬੰਧ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੂਝ ਅਤੇ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- B-PBI-N-301-CC.3 ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੂਝ ਅਤੇ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- B-PBI-N-301-CC.4 ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਵਿਹਾਰ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਅਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ (ਨਿਬੰਧ)

1. **ਗਦ ਦਰਪਣ**, ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਪ੍ਰੋ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ (ਉਪ ਸੰਪਾਦਕ- ਪ੍ਰੋ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਲਲਿਤ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ), ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ।
  - 1.1 ਵਾਰਤਕ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਤੱਤ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨ ਵੰਨਗੀਆਂ
  - 1.2 ਨਿਬੰਧ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਤੱਤ, ਰੂਪਾਕਾਰਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
  - 1.3 ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਬੰਧ : ਉਦਭਵ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵੰਨਗੀਆਂ
  - 1.4 ਨਿਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ
  - 1.5 ਕਲਾਤਮਕ ਪੱਖ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ੈਲੀ
  - 1.6 ਨਿਬੰਧਕਾਰਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ
  - 1.7 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ (ਸਵੈਜੀਵਨੀ)

2. **ਮੈਂ ਸਾਂ ਜੱਜ ਦਾ ਅਰਦਲੀ**, ਨਿੰਦਰ ਘੁਗਿਆਣਵੀ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2004
  - 2.1 ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਤੱਤ ਅਤੇ ਰੂਪਾਕਾਰਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
  - 2.2 ਜੀਵਨੀ ਅਤੇ ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਵਿਚਲਾ ਅੰਤਰ
  - 2.3 ਸਫਲ ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਖ
  - 2.4 ਵਾਰਤਕ ਸ਼ੈਲੀ
  - 2.5 ਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ੈਲੀ
  - 2.6 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ (ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ)

3. ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ
  - 3.1 ਬਹੁਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ
  - 3.2 ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਾਂ ਦੇ ਨੇਮ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਅਸ਼ੁੱਧ ਸ਼ਬਦ ਬੋਧ
  - 3.3 ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ
  - 3.4 ਛੰਦ : ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਤੱਤ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ
  - 3.5 ਸਾਹਿਤਕ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ (100 ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਹਨ)

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ :

1. ਸ. ਸ. ਖਹਿਰਾ **ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ : ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਬਣਤਰ**
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
2. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ **ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਰੂਪ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਕੋਸ਼**
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
3. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਧੀਮਾਨ **ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ**
ਗਗਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਰਾਜਪੁਰਾ, ਪਟਿਆਲਾ, 2006

ਸਾਹਿਤਕ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ (Literary Terminology)

1. Abstract	ਸੂਖਮ
2. Absurd	ਉਲ-ਜਲੂਲ/ ਅਸੰਗਤ
3. Accent	ਸੁਰਦਬਾ/ਲਹਿਜ਼ਾ
4. Actor	ਅਦਾਕਾਰ
5. Adoption	ਅਪਨਾਉਣਾ
6. Adaptation	ਅਨੁਕੂਲਤਾ/ਰੂਪਾਂਤ੍ਰਣ
7. Aesthetic	ਸੁਹਜ
8. Aesthetics	ਸੁਹਜ-ਸ਼ਾਸਤਰ/ ਸੁਹਜਵਾਦ
9. Analysis	ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ
10. Annotation	ਟੀਕਾ
11. Anthologist	ਸੰਗ੍ਰਹਿ-ਕਰਤਾ
12. Anthology	ਸੰਗ੍ਰਹਿ
13. Aptitude	ਰੁਚੀ
14. Architect	ਸ਼ਿਲਪਕਾਰ
15. Artistically	ਕਲਾ ਪੱਖ ਤੋਂ
16. Atheism	ਨਾਸਤਿਕਤਾ
17. Assonance	ਸੁਰ ਸਮਾਨਤਾ
18. Auditorium	ਸਰੋਤਾ-ਭਵਨ
19. Autobiography	ਸਵੈਜੀਵਨੀ
20. Ballad	ਗਾਥਾ
21. Bibliography	ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ
22. Biography	ਜੀਵਨੀ

23. Blank Verse	ਮੁਕਤ-ਕਾਵਿ
24. Brevity	ਸੰਖੇਪਤਾ
25. Brochure	ਪੁਸਤਿਕਾ
26. Catharsis	ਭਾਵ ਵਿਰੋਚਨ
27. Characterization	ਪਾਤਰ ਚਿੱਤਰਣ
28. Chorus	ਸਮੂਹ ਗੀਤ
29. Chronology	ਕਾਲਕ੍ਰਮ
30. Clarification	ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਣ
31. Climax	ਸਿਖਰ
32. Comedy	ਸੁਖਾਂਤ
33. Commentary	ਭਾਸ਼ਣ
34. Communism	ਸਾਮਵਾਦ
35. Concept	ਸੰਕਲਪ
36. Conflict	ਦਵੰਦ
37. Consonant	ਵਿਅੰਜਨ
38. Contemporary	ਸਮਕਾਲੀ
39. Content	ਵਸਤੂ
40. Criterion	ਕਸੌਟੀ/ ਮਾਪਦੰਡ
41. Critic	ਆਲੋਚਕ
42. Critical	ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ
43. Cynicism	ਸਨਕੀ ਹੋਣਾ
44. Definition	ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ
45. Dialect	ਉਪਭਾਸ਼ਾ
46. Dialogue	ਵਾਰਤਾਲਾਪ
47. Director	ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ
48. Drama	ਨਾਟਕ
49. Dramatist	ਨਾਟਕਕਾਰ
50. Duet Song	ਦੁਗਾਣਾ
51. Ego	ਹਉਮੈ
52. Elegy	ਸ਼ੋਕ ਗੀਤ
53. Element	ਤੱਤ
54. Eloquence	ਖੁਸ਼-ਬਿਆਨੀ/ ਸੁਭਾਸ਼ਣ
55. Emotional	ਭਾਵੁਕ/ ਜਜ਼ਬਾਤੀ
56. Epic	ਮਹਾਂਕਾਵਿ

57. Essay	ਨਿਬੰਧ
58. Etymology	ਨਿਰੁਕਤ
59. Example	ਮਿਸਾਲ/ਉਦਾਹਰਣ
60. Existentialism	ਹੋਂਦਵਾਦ/ਅਸਤਿਤਵਵਾਦ
61. Expression	ਪ੍ਰਗਟਾਅ
62. Expressionism	ਅਭਿਵਿਅੰਜਨਾਵਾਦ
63. Facility	ਸਹੂਲਤ
64. Fantasy	ਕਲਪਨਾ
65. Fatalism	ਭਾਗਵਾਦ/ ਭਰੋਸਾਵਾਦ/ ਹੋਣੀਵਾਦ
66. Farce	ਸਾਂਗ
67. Feudalism	ਜਾਗੀਰਦਾਰੀ/ ਸਾਮੰਤਵਾਦ
68. Fiction	ਗਲਪ
69. Figure of speech	ਅਲੰਕਾਰ
70. Folklore	ਲੋਕਧਾਰਾ/ ਲੋਕਯਾਨ
71. Folksong	ਲੋਕਗੀਤ
72. Free verse	ਮੁਕਤ-ਕਾਵਿ
73. Form	ਰੂਪ
74. Genius	ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ੀਲ
75. Genealogy	ਵੰਸ਼ਾਵਲੀ
76. Glossary	ਸ਼ਬਦ ਸੂਚੀ
77. Hereditary	ਪਿਤਾ ਪੁਰਖੀ
78. Histrionics	ਸਵਾਂਗ ਕਲਾ
79. Humanism	ਮਾਨਵਵਾਦ
80. Idea	ਵਿਚਾਰ
81. Idealism	ਵਿਚਾਰਵਾਦ/ਆਦਰਸ਼ਵਾਦ
82. Ideology	ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ
83. Illusion	ਭਰਮ
84. Imagery	ਬਿੰਬਾਵਲੀ
85. Imagination	ਕਲਪਨਾ
86. Imitation	ਨਕਲ
87. Impressionism	ਪ੍ਰਭਾਵਵਾਦ
88. Impulse	ਮਨੋ-ਤਰੰਗ
89. Individual	ਵਿਅਕਤੀ
90. Individualism	ਵਿਅਕਤੀਵਾਦ

91. Inferiority complex	ਹੀਣ ਭਾਵ
92. Instinct	ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ
93. Journalism	ਪੱਤਰਕਾਰੀ
94. Legend	ਦੰਤ ਕਥਾ
95. Liberalism	ਉਦਾਰਵਾਦ
96. Linguistics	ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ
97. Linguistics continuity	ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ
98. Literal	ਸ਼ਾਬਦਿਕ
99. Literature	ਸਾਹਿਤ
100. Lyrical Poetry	ਸਰੋਦੀ ਕਾਵਿ

Mapping Matrix of Course B-PBI-N-301-CC

Mapping: Mapping is a process of representing the correlation between COs and POs, Cos and PSOs in the scale of 1 to 3 as follows (Table 1):

Table 1: Scale of mapping between COs and POs

Scale	
1	If the contents of course have low correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a small extent) with the particular Programme outcome
2	If the contents of course have medium correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a reasonable extent) with the particular Programme outcome
3	If the contents of course have strong correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a large extent) with the particular Programme outcome

Mapping of Course Outcomes to Programme Outcomes: (CO-PO Mapping Matrix)

Table 2 shows the CO-PO mapping matrix for a course (B-PBI-N-301-CC) assuming that there are 8 POs and 4COs.

Table 2: CO-PO Matrix for the Course B-PBI-N-301-CC

CO	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8
B-PBI-N-301-CC.1	3	2	3	3	3	3	3	3
B-PBI-N-301-CC.2	3	2	3	3	3	3	3	3
B-PBI-N-301-CC.3	3	2	3	3	3	3	3	3
B-PBI-N-301-CC.4	3	2	3	3	2	3	2	3
Average	3	2	3	3	2.75	3	2.75	3

Mapping of Course Outcomes to Programme Specific Outcomes: (CO-PSO Mapping Matrix)

Table 3 shows the CO-PSO mapping matrix for a course (B-PBI-N-301-CC) assuming that there are 4 PSOs and 4COs.

Table 3: CO-PSO Matrix for the Course B-PBI-N-301-CC

CO	PSO 1	PSO 2	PSO 3	PSO 4
B-PBI-N-301-CC.1	3	3	3	3
B-PBI-N-301-CC.2	3	3	3	3
B-PBI-N-301-CC.3	3	3	3	3
B-PBI-N-301-CC.4	3	3	3	3
Average	3	3	3	3

Semester : IV
B-PBI-N-401-CC

ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ
(Madhkali Panjabi Sahit ate Viharak Panjabi)

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 6

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 150

(ਪੇਪਰ : 75 ਅਤੇ ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 75)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਛੇ (ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਤਿੰਨ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਸਿਲੇਬਸ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ 20 ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਹੈ।
3. ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ/ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਕਾਵਿ ਦੇ ਸੁਭਾਅ/ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ/ ਸਾਰ/ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਵੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੇ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਨੰਬਰ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਾਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਛੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
4. ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਸੁਭਾਅ, ਰੂਪਾਂ ਅਤੇ ਨਿਕਾਸ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਵਾਰਤਕ ਪੁਸਤਕ ਸਾਰ/ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ/ ਵਿਸ਼ੇ, ਪਾਤਰ ਉਸਾਰੀ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਨੰਬਰ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਸਬੰਧਤ ਵਾਰਤਕ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਕਲਾਤਮਕਤਾ/ ਵਾਰਤਕ ਸ਼ੈਲੀ/ ਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ੈਲੀ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨ ਕਲਾ ਬਾਰੇ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਛੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
5. ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ ਦੇ ਪੰਜ ਉਪ-ਭਾਗ ਹਨ। ਉਪ-ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਕਾਰਕ, ਉਪ-ਭਾਗ ਦੂਜਾ ਵਿੱਚ ਯੋਜਕ, ਉਪ-ਭਾਗ ਤੀਜਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸਮਿਕ, ਉਪਭਾਗ ਚੌਥਾ ਵਿੱਚ ਅਲੰਕਾਰ ਅਤੇ ਉਪਭਾਗ ਪੰਜਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤਕ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ (ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਸ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਅੱਠ ਸ਼ਬਦ ਕਰਨੇ ਹਨ) ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਉਪ-ਭਾਗ ਪੰਜ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਰੂਪ, ਸੁਭਾਅ, ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

- B-PBI-N-401-CC.1 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- B-PBI-N-401-CC.2 ਗੁਰਮਤਿ, ਸੂਫੀ ਅਤੇ ਭਗਤੀ ਕਾਵਿ ਵਿਚਲੀਆਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸਾਂਝਾਂ ਅਤੇ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਦੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

- B-PBI-N-401-CC.3 ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਵੰਨਗੀਆਂ ਖਾਸ ਕਰ ਜਨਮਸਾਖੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ ਰਾਹੀਂ ਵਾਰਤਕ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੂਝ ਅਤੇ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- B-PBI-N-401-CC.4 ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਵਿਹਾਰ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਅਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ (ਕਵਿਤਾ)

1. **ਕਾਵਿ ਜੋਤਾਂ** (ਚੋਣਵਾਂ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਿਹ), ਸੰਪਾਦਕ ਪ੍ਰੋ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਬਰਾਇ ਅਤੇ ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ।
  - 1.1 ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਤੱਤ
  - 1.2 ਗੁਰਮਤਿ, ਸੂਫੀ, ਕਿੱਸਾ ਅਤੇ ਵਾਰ ਕਾਵਿ ਦਾ ਸੰਕਲਪ
  - 1.3 ਗੁਰਮਤਿ, ਸੂਫੀ, ਕਿੱਸਾ ਅਤੇ ਵਾਰ : ਰੂਪਾਕਾਰਕ ਅਧਿਐਨ
  - 1.4 ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ
  - 1.5 ਕਲਾਤਮਕ ਪੱਖ
  - 1.6 ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ
  - 1.7 ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਕਾਵਿ ਰੂਪ : ਵਿਧਾਗਤ ਅੰਤਰ ਨਿਖੇੜ
  - 1.8 ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸਮਾਜ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪੱਖ
  - 1.9 ਕਵੀਆਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ
  - 1.10 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ (ਵਾਰਤਕ)

1. **ਪੁਰਾਤਨ ਜਨਮਸਾਖੀ**
  - 1.1 ਵਾਰਤਕ ਅਤੇ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਤੱਤ, ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸੁਭਾਅ
  - 1.2 ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ : ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਦਾ ਰੂਪਾਕਾਰਕ ਅਧਿਐਨ
  - 1.3 ਜਨਮਸਾਖੀ ਦਾ ਸਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ
  - 1.4 ਜਨਮਸਾਖੀ ਵਿੱਚੋਂ ਉਭਰਦਾ ਨਾਨਕ ਬਿੰਬ/ ਪਾਤਰ ਉਸਾਰੀ
  - 1.5 ਜਨਮਸਾਖੀ ਦਾ ਕਲਾਤਮਕ ਪੱਖ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ੈਲੀ
  - 1.6 ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਦਾ ਸਮਾਜ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪੱਖ
  - 1.7 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ (ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ)

3. ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ
  - 3.1 ਕਾਰਕ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ
  - 3.2 ਯੋਜਕ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ
  - 3.3 ਵਿਸਮਿਕ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ
  - 3.4 ਅਲੰਕਾਰ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ
  - 3.5 ਸਾਹਿਤਕ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ (100 ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਹਨ)

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

1. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ, ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
2. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ, ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ ਸਟੀਕ, ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
3. ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ), ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1990
4. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ : ਸੇਵੇਦਨਾ ਤੇ ਸਰੋਕਾਰ, ਸੰਗਮ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਸਮਾਣਾ, 2017
5. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2005
6. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ਼ੇਖ ਫ਼ਰੀਦ ਦਾ ਕਾਵਿ ਪ੍ਰਵਚਨ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫ਼ਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2005
7. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਆਰਸੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ
8. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ, ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ), ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1997
9. ਤਾਰਨ ਸਿੰਘ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ : ਚਿੰਤਨ ਤੇ ਕਲਾ, ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
10. ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਅਧਿਐਨ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1986
11. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ, ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ) ਅੰਕ 33, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1989
12. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ ਅਤੇ ਹਰਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਮਾਨਵਵਾਦੀ ਪਰਿਪੇਖ, ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 2014
13. ਲਾਜਵੰਤੀ ਰਾਮਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਪੋਇਟਸ, ਆਸ਼ਾਜਨਕ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ, 1973
14. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ : ਸਰੂਪ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
15. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਜਨਮਸਾਖੀ ਬਿਰਤਾਂਤ, ਵਿਦਵਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਬਾਲਾ ਕੈਂਟ
16. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਸਾਖੀ ਸੂਰਤ, ਫਕੀਰ ਸਿੰਘ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1982
17. ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ
18. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ : ਸੰਚਾਰ ਤੇ ਵਿਹਾਰ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
19. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਮੱਧਕਾਲੀ ਪਾਠ ਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਪ੍ਰਸੰਗ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰ, ਦਿੱਲੀ
20. -ਉਹੀ-, ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
21. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ, ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ, ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਟੈਕਸਟ ਬੁੱਕ ਬੋਰਡ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
22. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ, ਪੁਰਾਤਨ ਵਾਰਤਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ

ਸਾਹਿਤਕ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ (Literary Terminology)

1. Morphology	ਰੂਪ ਵਿਗਿਆਨ, ਭਾਵਾਂਸ਼ ਵਿਗਿਆਨ
2. Maxim	ਕਹਾਵਤ
3. Melodious	ਮਧੁਰ
4. Metaphor	ਰੂਪਕ
5. Metaphysical	ਪਰਾਭੌਤਿਕ
6. Meter	ਛੰਦ
7. Modernity	ਆਧੁਨਿਕਤਾ

8. Modernism	ਆਧੁਨਿਕਤਾਵਾਦ
9. Monologue	ਮਨਵਚਨ ਜਾਂ ਇਕਵਚਨੀ
10. Mystical	ਰਹੱਸਮਈ
11. Mysticism	ਰਹੱਸਵਾਦ
12. Mythology	ਮਿਥਿਹਾਸ
13. Nationalism	ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ
14. Naturalism	ਪ੍ਰਕਿਰਤੀਵਾਦ
15. Note	ਟਿੱਪਣੀ
16. Novelist	ਨਾਵਲਕਾਰ
17. Novelette	ਛੋਟਾ ਨਾਵਲ
18. Obsolete	ਅਪ੍ਰਚਲਿਤ
19. Obscene	ਅਸ਼ਲੀਲ
20. Opera	ਸੰਗੀਤ ਨਾਟਕ
21. Optimist	ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ
22. Originality	ਮੌਲਿਕਤਾ
23. Orthodox	ਕੱਟੜਪੰਥੀ
24. Paradox	ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ
25. Paragraph	ਪੈਰਾ
26. Parody	ਨਕਲ, ਵਿਅੰਗ ਕਾਵਿ
27. Pathetic	ਭਾਵ ਭਰਮ
28. Pathos	ਕਰੁਣਾ ਰਸ
29. Personality	ਵਿਅਕਤੀਤਵ
30. Personification	ਸਮੂਰਤੀਕਰਨ
31. Pessimist	ਨਿਰਾਸ਼ਾਵਾਦੀ
32. Philologist	ਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ਾਸਤਰੀ
33. Phoneme	ਧੁਨੀਗ੍ਰਾਮ
34. Phonetic law	ਧੁਨੀ ਨਿਯਮ
35. Phonology	ਧੁਨੀ ਵਿਗਿਆਨ
36. Playwright	ਨਾਟਕਕਾਰ
37. Poetical Insight	ਕਾਵਿਕ ਸੂਝ
38. Poetical Effect	ਕਾਵਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ
39. Polyglot	ਬਹੁਭਾਸ਼ੀ
40. Suffix	ਪਿਛੇਤਰ
41. Prefix	ਅਗੇਤਰ

42. Progressive	ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ/ਅਗਾਂਹਵਧੂ
43. Prose	ਵਾਰਤਕ
44. Producer	ਨਿਰਮਾਤਾ
45. Production	ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ
46. Prosody	ਪਿੰਗਲ
47. Psycho-Analysis	ਮਨੋਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ
48. Realism	ਯਥਾਰਥਵਾਦ
49. Rhetoric	ਅਲੰਕਾਰ ਸ਼ਾਸਤਰ
50. Rhyme	ਬਾਲਗੀਤ
51. Rhythm	ਲੈਅ
52. Romanticism	ਰੁਮਾਂਸਵਾਦ
53. Satire	ਵਿਅੰਗ
54. Skepticism	ਸ਼ੰਕਾਵਾਦ
55. Script	ਲਿਪੀ
56. Secularism	ਧਰਮ ਨਿਰਪੇਖਤਾ
57. Semantics	ਅਰਥ ਵਿਗਿਆਨ
58. Sensibility	ਸੰਵੇਦਨਾ
59. Sensitivity	ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ
60. Smile	ਉਪਮਾ
61. Size	ਆਕਾਰ
62. Socialism	ਸਮਾਜਵਾਦ
63. Soliloquy	ਇਕੋਵਚਨ/ ਮਨੋਵਚਨੀ
64. Spiritualism	ਅਧਿਆਤਮਵਾਦ
65. Stage	ਰੰਗ-ਸੰਚ
66. Stream of consciousness	ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਵਾਹ
67. Structure	ਸੰਰਚਨਾ/ਬਣਤਰ
68. Style	ਸ਼ੈਲੀ
69. Sublime	ਉਦਾਤ
70. Syllable	ਅੱਖਰ
71. Symbolism	ਪ੍ਰਤੀਕਵਾਦ
72. Synopsis	ਆਰਜ਼ੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ
73. Syntax	ਵਾਕ-ਰਚਨਾ/ਵਾਕ-ਵਿਚਾਰ
74. Synthesis	ਸੰਸ਼ਲੇਸ਼ਣ
75. Tactile image	ਸਪਰਸ਼-ਬਿੰਬ

76. Technique	ਵਿਧੀ
77. Terminology	ਪਾਰਿਭਾਸ਼ਿਕ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ
78. Tradition	ਪਰੰਪਰਾ
79. Traditionalism	ਪਰੰਪਰਾਵਾਦ
80. Translation	ਅਨੁਵਾਦ
81. Treatise	ਨਿਬੰਧ
82. Unities	ਏਕਤਾਵਾਂ
83. Unity of action	ਕਾਰਜ ਦੀ ਏਕਤਾ
84. Unity of Impression	ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਏਕਤਾ
85. Unity of Space	ਸਥਾਨ ਦੀ ਏਕਤਾ
86. Unity of Time	ਸਮੇਂ ਦੀ ਏਕਤਾ
87. Utilitarianism	ਉਪਯੋਗਤਾਵਾਦ
88. Verse	ਪਦ
89. Versatile	ਸਰਬਾਂਗੀ
90. Villain	ਖਲਨਾਇਕ
91. Vision	ਅੰਤਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ
92. Visual Image	ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪਰਤ, ਬਿੰਬ
93. Vocabulary	ਸ਼ਬਦ-ਕੋਸ਼
94. Vowel	ਸਵਰ
95. Vulgarity	ਅਸ਼ਲੀਲਤਾ
96. Work	ਕਾਰਜ, ਕੰਮ, ਰਚਨਾ

Mapping Matrix of Course B-PBI-N-401-CC

Mapping: Mapping is a process of representing the correlation between COs and POs, Cos and PSOs in the scale of 1 to 3 as follows (Table 1):

Table 1: Scale of mapping between COs and POs

Scale	
1	If the contents of course have low correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a small extent) with the particular Programme outcome
2	If the contents of course have medium correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a reasonable extent) with the particular Programme outcome
3	If the contents of course have strong correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a large extent) with the particular Programme outcome

Mapping of Course Outcomes to Programme Outcomes: (CO-PO Mapping Matrix)

Table 2 shows the CO-PO mapping matrix for a course (B-PBI-N-401-CC) assuming that there are 8 POs and 4COs.

Table 2: CO-PO Matrix for the Course B-PBI-N-401-CC

CO	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8
B-PBI-N-401-CC.1	3	2	3	3	3	3	3	3
B-PBI-N-401-CC.2	3	2	3	3	3	3	3	3
B-PBI-N-401-CC.3	3	2	3	3	3	3	3	3
B-PBI-N-401-CC.4	3	2	3	3	2	3	2	3
Average	3	2	3	3	2.75	3	2.75	3

Mapping of Course Outcomes to Programme Specific Outcomes: (CO-PSO Mapping Matrix)

Table 3 shows the CO-PSO mapping matrix for a course (B-PBI-N-401-CC) assuming that there are 4 PSOs and 4COs.

Table 3: CO-PSO Matrix for the Course B-PBI-N-401-CC

CO	PSO 1	PSO 2	PSO 3	PSO 4
B-PBI-N-401-CC.1	3	3	3	3
B-PBI-N-401-CC.2	3	3	3	3
B-PBI-N-401-CC.3	3	3	3	3
B-PBI-N-401-CC.4	3	3	3	3
Average	3	3	3	3

Semester : IV
B-PBI-N-501-CC

ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ
(Punjabi Lokdhara Ate Sabhyachar)

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 6

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 150

(ਪੇਪਰ : 75 ਅਤੇ ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 75)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਛੇ (ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਤਿੰਨ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਸਿਲੇਬਸ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ 20 ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਹੈ।
3. ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ ਬਾਰੇ ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਦੋ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਸ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।
4. ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਦੋ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਸ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।
5. ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ ਬਾਰੇ ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਦੋ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਸ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

- B-PBI-N-501-CC.1 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।
- B-PBI-N-501-CC.2 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- B-PBI-N-501-CC.3 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਸਰੂਪ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਰਤਮਾਨ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- B-PBI-N-501-CC.4 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

1. ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ : ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਰਿਪੇਖ
- 1.1 ਲੋਕਧਾਰਾ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

- 1.2 ਲੋਕਧਾਰਾ : ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਤ
- 1.3 ਲੋਕਧਾਰਾ ਦਾ ਖੇਤਰ
- 1.4 ਸਭਿਆਚਾਰ : ਸਿਧਾਂਤਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ
- 1.5 ਸਭਿਆਚਾਰ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
- 1.6 ਸਭਿਅਤਾ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ : ਅੰਤਰ ਨਿਖੇੜ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ

2. ਸੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਣਜਾਰਾ ਬੇਦੀ, **ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕਧਾਰਾ**, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟਰੱਸਟ, ਦਿੱਲੀ, 2011
- 2.1 ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਨਾਚ
- 2.2 ਮੇਲੇ ਤੇ ਤਿਉਹਾਰ
- 2.3 ਜਾਦੂ ਟੂਣੇ ਤੇ ਧਰਮ
- 2.4 ਲੋਕਾਚਾਰ ਤੇ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ
- 2.5 ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਧਿਐਨ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ

3. ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ : ਵਿਹਾਰਕ ਪਹਿਲੂ
- 3.1 ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ : ਮੂਲ ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ
- 3.2 ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ : ਭੂਗੋਲਿਕ ਪਹਿਲੂ
- 3.3 ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਆਰਥਿਕ ਪਰਿਪੇਖ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਫ਼ਰੋਕ, **ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ**, ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ
2. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, **ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ : ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ**, ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 2012
3. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ, **ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ**, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1999
4. ਟੀ. ਆਰ. ਵਿਨੋਦ, **ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ : ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ**, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2004
5. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, **ਲੋਕਧਾਰਾ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ**, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ, 1998
6. ਸੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, **ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕਧਾਰਾ**, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟ੍ਰੱਸਟ, ਇੰਡੀਆ, 1999
7. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ, **ਲੋਕਯਾਨ ਅਧਿਐਨ**, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
8. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ, **ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਲੋਕ ਵਿਰਸਾ**, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1996
9. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, **ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਨਾਚ**, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1996
10. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, **ਲੋਕਧਾਰਾ : ਪਰੰਪਰਾ ਤੇ ਆਧੁਨਿਕਤਾ**, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
11. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), **ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਪਰੰਪਰਾ**, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 1987

Mapping Matrix of Course B-PBI-N-501-CC

Mapping: Mapping is a process of representing the correlation between COs and POs, Cos and PSOs in the scale of 1 to 3 as follows (Table 1):

Table 1: Scale of mapping between COs and POs

Scale	
1	If the contents of course have low correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a small extent) with the particular Programme outcome
2	If the contents of course have medium correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a reasonable extent) with the particular Programme outcome
3	If the contents of course have strong correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a large extent) with the particular Programme outcome

Mapping of Course Outcomes to Programme Outcomes: (CO-PO Mapping Matrix)

Table 2 shows the CO-PO mapping matrix for a course (B-PBI-N-501-CC) assuming that there are 8 POs and 4COs.

Table 2: CO-PO Matrix for the Course B-PBI-N-501-CC

CO	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8
B-PBI-N-501-CC.1	3	2	3	2	2	3	3	3
B-PBI-N-501-CC.2	3	2	3	3	3	3	3	3
B-PBI-N-501-CC.3	3	3	3	2	2	2	2	3
B-PBI-N-501-CC.4	3	3	3	3	3	3	3	3
Average	3	2.5	3	2.5	2.5	2.75	2.75	3

Mapping of Course Outcomes to Programme Specific Outcomes: (CO-PSO Mapping Matrix)

Table 3 shows the CO-PSO mapping matrix for a course (B-PBI-N-501-CC) assuming that there are 4 PSOs and 4COs.

Table 3: CO-PSO Matrix for the Course B-PBI-N-501-CC

CO	PSO 1	PSO 2	PSO 3	PSO 4
B-PBI-N-501-CC.1	3	3	3	3
B-PBI-N-501-CC.2	3	3	3	3
B-PBI-N-501-CC.3	3	3	3	3
B-PBI-N-501-CC.4	3	3	3	3
Average	3	3	3	3

Semester : V
B-PBI-N-502-SEC

ਨਾਟਕ, ਰੰਗਮੰਚ ਅਤੇ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ੀ ਦਾ ਹੁਨਰ : ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ
(Natak, Rangmanch Ate Filamsazi Da Hunar : Adhyan Ate Sikhilai)

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 6

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 150

(ਪੇਪਰ : 75 ਅਤੇ ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 75)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਛੇ (ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਤਿੰਨ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਸਿਲੇਬਸ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ 20 ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਹੈ।
3. ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਸੁਆਲ ਨਾਟਕ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ, ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਨਾਟਕੀ ਹੁਨਰ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਦੋ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਸ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।
4. ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਸੁਆਲ ਰੰਗਮੰਚ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ, ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚੀ ਹੁਨਰ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਦੋ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਸ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।
5. ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਸੁਆਲ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ, ਇਤਿਹਾਸ, ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਫਿਲਮੀ ਹੁਨਰ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਦੋ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਸ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਟਕ, ਰੰਗਮੰਚ ਅਤੇ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ੀ ਦੇ ਹੁਨਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

- B-PBI-N-502-SEC.1 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ, ਰੰਗਮੰਚ ਅਤੇ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ
- B-PBI-N-502-SEC.2 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਟਕ ਪੜ੍ਹਨ, ਨਾਟਕ ਖੇਡਣ, ਨਾਟਕ ਲਈ ਸੰਵਾਦ ਲੇਖਣ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਵਿਉਂਤਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- B-PBI-N-502-SEC.3 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ੀ, ਕੋਰੀਓਗਰਾਫੀ, ਸਿਨਮੈਟੋਗਰਾਫੀ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਲਈ ਸੰਵਾਦ ਲੇਖਣ, ਫਿਲਮ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਫਿਲਮ ਰਿਵਿਊ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।
- B-PBI-N-502-SEC.4 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚ ਅਤੇ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ੀ ਦੇ ਹੁਨਰ ਵਿੱਚ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨਗੇ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

1. ਨਾਟਕ : ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੱਖ
  - 1.1 ਨਾਟ-ਵਿਧਾ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਵਿਉਂਤਕਾਰ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ
  - 1.2 ਪਾਤਰ ਉਸਾਰੀ, ਅਦਾਕਾਰੀ ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਰੀਹਰਸਲਾਂ

- 1.3 ਨਾਟ ਸਿਰਜਣ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ
- 1.4 ਨਾਟਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਆਵਾਜ਼ ਵੇਰੀਏਸ਼ਨਜ਼ ਦਾ ਰੋਲ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ
- 1.5 ਨਾਟਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਅਦਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵੇਸ-ਭੂਸ਼ਾ ਦਾ ਰੋਲ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ
- 1.6 ਨਾਟਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਰੋਸ਼ਨੀ ਅਤੇ ਮੰਚ ਸੱਜਾ ਦਾ ਰੋਲ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ

2. ਰੰਗਮੰਚ : ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਮੰਚੀ ਅਭਿਆਸ
- 2.1 ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਹਿਤਕ ਪਾਠਾਂ ਦਾ ਨਾਟਕੀ ਰੂਪਾਂਤਰਣ
- 2.2 ਲੇਖਣ ਹੁਨਰ-ਸਕਰਿਪਟ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ
- 2.3 ਅਭਿਨੈ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣਾ
- 2.4 ਵੇਸ-ਭੂਸ਼ਾ, ਮੇਕਅਪ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣਾ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ

- 3 ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ੀ : ਆਰੰਭ, ਵਿਕਾਸ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਝੁਕਾਅ
- 3.1 ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ੀ : ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਭਾਵ
- 3.2 ਨਾਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਕੋਰੀਓਗ੍ਰਾਫੀ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ
- 3.3 ਕੈਮਰਾਮੈਨ ਜਾਂ ਸਿਨਮੈਟੋਗ੍ਰਾਫਰ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ
- 3.4 ਫਿਲਮਸਾਜ਼ੀ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ/ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ
- 3.5 ਫਿਲਮ ਲਈ ਕਹਾਣੀ ਲੇਖਣ, ਸੰਵਾਦ ਲੇਖਣ, ਗੀਤ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਤਿਆਰੀ
- 3.6 ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਜਾਂ ਕਾਸਟਿੰਗ, ਹੈਂਡਲਿੰਗ
- 3.7 ਮੜੀ ਦਾ ਦੀਵਾ (ਫਿਲਮ, 1989), ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ ਰਵੀ ਮਲਿਕ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ/ ਰਿਵਿਊ
- 3.8 ਆਧਾਰਤ ਨਾਵਲ (ਮੜੀ ਦਾ ਦੀਵਾ) ਤੋਂ ਫਿਲਮੀ ਰੂਪਾਂਤਰਣ-ਸੰਵਾਦ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਾਤਰਾਂ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ :

1. ਪਾਲੀ ਭੁਪਿੰਦਰ, ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਨਾਟ ਚਿੰਤਨ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ
2. ਕਿਰਪਾਲ ਕਜ਼ਾਕ, ਰੰਗਮੰਚ ਚਿੰਤਨ, ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ
3. ਨਵਨਿੰਦਰਾ ਬਹਿਲ, ਰੰਗਮੰਚ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਨਾਟਕ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ
4. ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਮਾਂਗਟ, ਰੰਗਮੰਚ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
5. ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗਮੰਚ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ, ਬਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਐਂਡ ਸੰਜ, ਦਿੱਲੀ
6. ਬਖਸ਼ਿੰਦਰ, ਫਿਲਮਸਾਜ਼ੀ, ਕਲਮਿਸਤਾਨ, 2-ਨਿਊ ਦਿਓਲ ਨਗਰ, ਜਲੰਧਰ, 2010
7. Jasbir Kaur (Dr.), **Punjabi samaj Ate Media**, Publication Bureau, Punjabi University, Patiala, 2014
8. ਬਲਜਿੰਦਰ ਨਸਰਾਲੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ (ਸਮਕਾਲੀ ਸੰਦਰਭ), ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ

Mapping Matrix of Course B-PBI-N-502-SEC

Mapping: Mapping is a process of representing the correlation between COs and POs, Cos and PSOs in the scale of 1 to 3 as follows (Table 1):

Table 1: Scale of mapping between COs and POs

Scale	
1	If the contents of course have low correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a small extent) with the particular Programme outcome
2	If the contents of course have medium correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a reasonable extent) with the particular Programme outcome
3	If the contents of course have strong correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a large extent) with the particular Programme outcome

Mapping of Course Outcomes to Programme Outcomes: (CO-PO Mapping Matrix)

Table 2 shows the CO-PO mapping matrix for a course (B-PBI-N-502-SEC) assuming that there are 8 POs and 4COs.

Table 2: CO-PO Matrix for the Course B-PBI-N-502-SEC

CO	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8
B-PBI-N-502-SEC.1	3	2	3	3	3	3	2	2
B-PBI-N-502-SEC.2	3	3	3	3	3	3	3	3
B-PBI-N-502-SEC.3	3	3	3	3	3	3	3	3
B-PBI-N-502-SEC.4	3	3	3	3	3	3	3	3
Average	3	2.75	3	3	3	3	2.75	2.75

Mapping of Course Outcomes to Programme Specific Outcomes: (CO-PSO Mapping Matrix)

Table 3 shows the CO-PSO mapping matrix for a course (B-PBI-N-502-SEC) assuming that there are 4 PSOs and 4COs.

Table 3: CO-PSO Matrix for the Course B-PBI-N-502-SEC

CO	PSO 1	PSO 2	PSO 3	PSO 4
B-PBI-N-502-SEC.1	2	2	3	3
B-PBI-N-502-SEC.2	2	2	3	3
B-PBI-N-502-SEC.3	2	2	3	3
B-PBI-N-502-SEC.4	2	2	3	3
Average	2.25	2.25	3	3

Semester : V
B-PBI-N-503-(i)-DSC

**ਪੰਜਾਬੀ ਦਲਿਤ ਸਾਹਿਤ
(Punjabi Dalit Sahit)**

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 6

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 150

(ਪੇਪਰ : 75 ਅਤੇ ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 75)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਛੇ (ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਤਿੰਨ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਸਿਲੇਬਸ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ 20 ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਹੈ।
3. ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਦਲਿਤ ਅਤੇ ਦਲਿਤ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ ਬਾਰੇ ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਸ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।
4. ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੁਆਲ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਸਾਰ/ ਵਿਸ਼ੇ/ ਦਲਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ/ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਵੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਨੰਬਰ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਾਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਛੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
5. ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੁਆਲ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰ/ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ/ ਵਿਸ਼ੇ/ ਦਲਿਤ ਚੇਤਨਾ/ ਸਮੱਸਿਆ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਵਿਧਾਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਨੰਬਰ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਛੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਲਿਤ, ਦਲਿਤ ਚੇਤਨਾ, ਦਲਿਤ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਦਲਿਤ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

B-PBI-N-503 (i)-DSC.1 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਲਿਤ ਅਤੇ ਦਲਿਤ ਚੇਤਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਿੰਨ ਸੰਕਲਪਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

B-PBI-N-503 (i)-DSC.2 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਦਲਿਤ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸਦੇ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਪਰਿਚੈ ਹੋਵੇਗਾ।

B-PBI-N-503 (i)-DSC.3 ਦਲਿਤ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਹੋਵੇਗੀ।

B-PBI-N-503 (i)-DSC.4 ਦਲਿਤ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਪੰਜਾਬੀ ਦਲਿਤ ਦੀ ਅੰਤਰਮਨ ਸੰਵੇਦਨਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ : (ਦਲਿਤ ਅਤੇ ਦਲਿਤ ਚਿੰਤਨ)

1. ਦਲਿਤ ਅਤੇ ਦਲਿਤ ਚਿੰਤਨ : ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ
- 1.1 ਦਲਿਤ ਅਤੇ ਦਲਿਤ ਚੇਤਨਾ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਰੂਪ
- 1.2 ਭਾਰਤੀ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਵਰਣ ਵੰਡ
- 1.3 ਦਲਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ : ਮਾਰਕਸਵਾਦ, ਅੰਬੇਦਕਰਵਾਦ
- 1.4 ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ, ਦਲਿਤ ਮੁਕਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਕਰਨ
- 1.5 ਦਲਿਤ ਚੇਤਨਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਪਰਿਵਰਤਨ
- 1.6 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ (ਦਲਿਤ ਕਵਿਤਾ)

2. ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ, *ਕੰਮੀਆਂ ਦਾ ਵਿਹੜਾ*, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1987
- 2.1 ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸਰੋਕਾਰ
- 2.2 ਦਲਿਤ ਚੇਤਨਾ
- 2.3 ਕਲਾਤਮਕ ਪੱਖ
- 2.4 ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ
- 2.5 ਕਵੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ
- 2.6 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ (ਦਲਿਤ ਕਹਾਣੀ)

3. ਅਤਰਜੀਤ, *ਸੂਬਤੇ ਕਦਮ*, ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਬਠਿੰਡਾ, 2009
- 3.1 ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ
- 3.2 ਕਲਾਤਮਕ ਜੁਗਤਾਂ
- 3.3 ਦਲਿਤ ਚੇਤਨਾ
- 3.4 ਸਰੋਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ
- 3.5 ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ
- 3.6 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ :

1. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਬੱਤਰਾ (ਸੰਪਾ.), *ਦਲਿਤ ਚੇਤਨਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ*, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ
2. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ, *ਦਲਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ*, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2004
3. ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ, *ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਤ ਅਤੇ ਜਮਾਤ*, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2013
4. ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਸਿੱਧੂ, *ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਦਲਿਤ ਸਰੋਕਾਰ*, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
5. ਭੀਮਇੰਦਰ ਸਿੰਘ, *ਦਲਿਤ ਚਿੰਤਨ : ਮਾਰਕਸੀ ਪਰਿਪੇਖ*, ਕੰਕਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਜਲੰਧਰ
6. ਰੌਣਕੀ ਰਾਮ, *ਦਲਿਤ ਚੇਤਨਾ : ਸਰੋਤ ਤੇ ਸਰੂਪ*, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2010
7. ਰੌਣਕੀ ਰਾਮ, *ਦਲਿਤ ਪਛਾਣ : ਮੁਕਤੀ ਤੇ ਸ਼ਕਤੀਕਰਨ*, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2012

Mapping Matrix of Course B-PBI-N-503 (i)-DSC

Mapping: Mapping is a process of representing the correlation between COs and POs, COs and PSOs in the scale of 1 to 3 as follows (Table 1):

Table 1: Scale of mapping between COs and Pos

Scale	
1	If the contents of course have low correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a small extent) with the particular Programme outcome
2	If the contents of course have medium correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a reasonable extent) with the particular Programme outcome
3	If the contents of course have strong correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a large extent) with the particular Programme outcome

Mapping of Course Outcomes to Programme Outcomes: (CO-PO Mapping Matrix)

Table 2 shows the CO-PO mapping matrix for a course (B-PBI-N-503 (i)-DSC) assuming that there are 8 POs and 4COs.

Table 2: CO-PO Matrix for the Course B-PBI-N-503 (i)-DSC

CO	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8
B-PBI-N-503 (i)-DSC.1	3	3	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N-503 (i)-DSC.2	3	3	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N-503 (i)-DSC.3	3	3	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N-503 (i)-DSC.4	3	3	3	2	3	2	3	3
Average	3	3	3	2	3	2	3	3

Mapping of Course Outcomes to Programme Specific Outcomes: (CO-PSO Mapping Matrix)

Table 3 shows the CO-PSO mapping matrix for a course (B-PBI-N-503 (i)-DSC) assuming that there are 4 PSOs and 4COs.

Table 3: CO-PSO Matrix for the Course B-PBI-N-503 (i)-DSC

CO	PSO 1	PSO 2	PSO 3	PSO 4
B-PBI-N-503 (i)-DSC.1	3	3	3	3
B-PBI-N-503 (i)-DSC.2	3	3	3	3
B-PBI-N-503 (i)-DSC.3	3	3	3	3
B-PBI-N-503 (i)-DSC.4	3	3	3	2
Average	3	3	3	2.75

Semester : V
B-PBI-N-503 (ii)-DSC
ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਰੀ ਸਾਹਿਤ
(Punjabi Nari Sahit)

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 6

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 150

(ਪੇਪਰ : 75 ਅਤੇ ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 75)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਛੇ (ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਤਿੰਨ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਸਿਲੇਬਸ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ 20 ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਹੈ।
3. ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਨਾਰੀ ਅਤੇ ਨਾਰੀ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ ਬਾਰੇ ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਦੋ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਸ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।
4. ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੁਆਲ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਸਾਰ/ ਵਿਸ਼ੇ/ ਨਾਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ/ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਵੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਨੰਬਰ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਾਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਛੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
5. ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੁਆਲ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰ/ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ/ ਵਿਸ਼ੇ/ ਨਾਰੀ ਚੇਤਨਾ/ ਸਮੱਸਿਆ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਵਿਧਾਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਨੰਬਰ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਛੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਰੀਵਾਦ, ਨਾਰੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਨਾਰੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

B-PBI-N-503 (ii)-DSC.1	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਾਰੀ ਅਤੇ ਨਾਰੀ ਚੇਤਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਿੰਨ ਸੰਕਲਪਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
B-PBI-N-503 (ii)-DSC.2	ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਨਾਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸਦੇ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਪਰਿਚੈ ਹੋਵੇਗਾ।
B-PBI-N-503 (ii)-DSC.3	ਨਾਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਹੋਵੇਗੀ।
B-PBI-N-503 (ii)-DSC.4	ਨਾਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਪੰਜਾਬੀ ਔਰਤ ਦੀ ਅੰਤਰਮਨ ਸੰਵੇਦਨਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ : (ਨਾਰੀ ਵਾਦ)

1. ਨਾਰੀ ਵਾਦ : ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ
- 1.1 ਨਾਰੀ ਵਾਦ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਮੰਤਵ
- 1.2 ਨਾਰੀ ਵਾਦ ਅਤੇ ਨਾਰੀ ਮੁਕਤੀ ਮਾਡਲ
- 1.3 ਨਾਰੀ ਲਿਖਤ ਦਾ ਮਸਲਾ
- 1.4 ਭਾਰਤੀ ਨਾਰੀ ਅਤੇ ਨਾਰੀਵਾਦ
- 1.5 ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਨਾਰੀਵਾਦ
- 1.6 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ (ਨਾਰੀ ਕਵਿਤਾ)

2. ਪਾਲ ਕੌਰ, *ਇੱਝ ਨਾ ਮਿਲੀਂ*, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ, 1999
- 2.1 ਨਾਰੀ ਸੰਵੇਦਨਾ
- 2.2 ਕਾਵਿ ਜੁਗਤਾਂ
- 2.3 ਵਿਹਾਰਕ ਸਮੀਖਿਆ
- 2.4 ਕਾਵਿ ਸਰੋਕਾਰ
- 2.5 ਕਵਿੱਤਰੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ
- 2.6 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ (ਨਾਰੀ ਕਹਾਣੀ)

3. ਨਿਰਮਲ ਜਸਵਾਲ, *ਮੱਛੀਆਂ ਕੱਚ ਦੀਆਂ*, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2004
- 3.1 ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ
- 3.2 ਕਲਾਤਮਕ ਜੁਗਤਾਂ
- 3.3 ਨਾਰੀ ਸੰਵੇਦਨਾ
- 3.4 ਸਰੋਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ
- 3.5 ਲੇਖਿਕਾ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ
- 3.6 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ :

1. ਅਰਵਿੰਦਰਪਾਲ ਕੌਰ, ਨਾਰੀ ਕਾਵਿ-ਚਿੰਤਨ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
2. ਆਸ਼ਾ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਨਾਰੀ ਸ਼ਬਕਤੀਕਰਣ : ਵਿਮਰਸ਼ ਏਵਮ ਯਥਾਰਥ, ਪੁਆਇੰਟਰ ਪਬਲਿਸ਼ਰ, ਜੈਪੁਰ, 2004
3. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਨਾਰੀਵਾਦ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
4. ਮਾਨਚੰਦ ਖੰਡੇਲਾ, ਮਹਿਲਾ ਔਰ ਬਦਲਤਾ ਸਮਾਜਿਕ ਪਰਿਵੇਸ਼, ਅਵਿਸ਼ਕਾਰ ਪਬਲਿਸ਼ਰ, ਜੈਪੁਰ, 2012
5. ਰਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਔਰਤ ਤੇ ਦਲਿਤ ਹਾਸ਼ੀਆਗਤ ਪ੍ਰਵਚਨ : ਨਵ-ਇਤਿਹਾਸਵਾਦੀ ਪਰਿਪੇਖ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2005
6. ਵਨੀਤਾ, ਨਾਰੀਵਾਦ ਤੇ ਸਾਹਿਤ, ਅਜੰਤਾ ਬੁੱਕਸ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ, ਦਿੱਲੀ, 2002

Mapping Matrix of Course B-PBI-N-503 (ii)-DSC

Mapping: Mapping is a process of representing the correlation between COs and POs, COs and PSOs in the scale of 1 to 3 as follows (Table 1):

Table 1: Scale of mapping between COs and Pos

Scale	
1	If the contents of course have low correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a small extent) with the particular Programme outcome
2	If the contents of course have medium correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a reasonable extent) with the particular Programme outcome
3	If the contents of course have strong correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a large extent) with the particular Programme outcome

Mapping of Course Outcomes to Programme Outcomes: (CO-PO Mapping Matrix)

Table 2 shows the CO-PO mapping matrix for a course (B-PBI-N-503 (ii)-DSC) assuming that there are 8 POs and 4COs.

Table 2: CO-PO Matrix for the Course B-PBI-N-503 (ii)-DSC

CO	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8
B-PBI-N-503 (ii)-DSC .1	3	3	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N-503 (ii)-DSC.2	3	3	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N-503 (ii)-DSC.3	3	3	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N-503 (ii)-DSC.4	3	3	3	2	3	2	3	3
Average	3	3	3	2	3	2	3	3

Mapping of Course Outcomes to Programme Specific Outcomes: (CO-PSO Mapping Matrix)

Table 3 shows the CO-PSO mapping matrix for a course (B-PBI-N-503 (ii)-DSC) assuming that there are 4 PSOs and 4COs.

Table 3: CO-PSO Matrix for the Course B-PBI-N-503 (ii)-DSC

CO	PSO 1	PSO 2	PSO 3	PSO 4
B-PBI-N-503 (ii)-DSC .1	3	3	3	3
B-PBI-N-503 (ii)-DSC.2	3	3	3	3
B-PBI-N-503 (ii)-DSC.3	3	3	3	3
B-PBI-N-503 (ii)-DSC.4	3	3	3	2
Average	3	3	3	2.75

Semester : V
B-PBI-N-503 (iii)-DSC
ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ
(Haryana Da Panjabi Sahit)

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 6

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 150

(ਪੇਪਰ : 75 ਅਤੇ ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 75)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਛੇ (ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਤਿੰਨ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਸਿਲੇਬਸ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ 20 ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਹੈ।
3. ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ/ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ/ ਸਾਰ/ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਵੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ, ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਨਿਕਾਸ-ਵਿਕਾਸ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਨੰਬਰ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਾਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਛੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
4. ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੁਆਲ ਨਾਵਲ ਦੇ ਸਾਰ/ ਵਿਸ਼ੇ/ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਨਾਵਲ ਦੇ ਪਾਤਰ ਵਿਧਾਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਨੰਬਰ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਨਾਵਲਕਾਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਵਿਕਾਸ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਛੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
5. ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੁਆਲ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਨਾਟਕ ਦੇ ਸਾਰ/ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ/ ਵਿਸ਼ੇ/ਸਮੱਸਿਆ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚੀ ਸਾਰਥਕਤਾ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਨਾਟਕ ਦੇ ਪਾਤਰ ਵਿਧਾਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਨੰਬਰ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਨਾਟਕਕਾਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ, ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਛੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸਦੇ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

B-PBI-N-503 (iii)-DSC.1	ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
B-PBI-N-503 (iii)-DSC.2	ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਜਾਚ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਬਣੇਗੀ।

- B-PBI-N-503 (iii)-DSC.3 ਹਰਿਆਣੇ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ, ਨਾਵਲ ਅਤੇ ਨਾਟਕ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ਰਾਹੀਂ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- B-PBI-N-503 (iii)-DSC.4 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ, ਸਮਝਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ (ਕਵਿਤਾ)

1. **ਪਰਵਾਜ਼**, ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2012
- 1.1 ਕਵਿਤਾ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕ
- 1.2 ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ : ਨਿਕਾਸ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਇਤਿਹਾਸ
- 1.3 ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰੂਪ
- 1.4 ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਾਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ
- 1.5 ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ
- 1.6 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ (ਨਾਵਲ)

2. ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਹੰਸ, **ਕਾਰੇ ਹੱਥੀਂ**, ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, 1986
- 2.1 ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ : ਨਿਕਾਸ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਇਤਿਹਾਸ
- 2.2 ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸਰੋਕਾਰ
- 2.3 ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ
- 2.4 ਪਾਤਰ ਵਿਧਾਨ
- 2.5 ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਜੁਗਤਾਂ
- 2.6 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ (ਨਾਟਕ)

2. **ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਕੀ ਲੱਗਦੈਂ**, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀਪ, ਅਦਬੀ ਪ੍ਰਵਾਜ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਮਾਨਸਾ, 2016
- 2.1 ਨਾਟਕ : ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਤੱਤ ਅਤੇ ਰੂਪਾਕਾਰਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
- 2.2 ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ : ਜਨਮ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਇਤਿਹਾਸ
- 2.3 ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸਰੋਕਾਰ
- 2.4 ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ
- 2.5 ਪਾਤਰ ਵਿਧਾਨ
- 2.6 ਨਾਟਕੀ ਜੁਗਤਾਂ/ ਰੰਗਮੰਚੀ ਸਾਰਥਕਤਾ
- 2.7 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ, **ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ**, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ
2. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ ਅਤੇ ਹਿਮਤ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ (ਸੰਪਾ.), **ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਯੋਗਦਾਨ**
ਹਰਿਆਣਾ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
3. ਸ. ਸ. ਖਹਿਰਾ, **ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ : ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਬਣਤਰ**, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
4. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ, **ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਰੂਪ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਕੋਸ਼**, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
5. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਧੀਮਾਨ, **ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ**, ਗਗਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਰਾਜਪੁਰਾ, ਪਟਿਆਲਾ, 2006
6. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, **ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ**, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ
ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2011

Mapping Matrix of Course B-PBI-N-503 (iii)-DSC

Mapping: Mapping is a process of representing the correlation between COs and POs, COs and PSOs in the scale of 1 to 3 as follows (Table 1):

Table 1: Scale of mapping between COs and Pos

Scale	
1	If the contents of course have low correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a small extent) with the particular Programme outcome
2	If the contents of course have medium correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a reasonable extent) with the particular Programme outcome
3	If the contents of course have strong correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a large extent) with the particular Programme outcome

Mapping of Course Outcomes to Programme Outcomes: (CO-PO Mapping Matrix)

Table 2 shows the CO-PO mapping matrix for a course (B-PBI-N-503 (iii)-DSC) assuming that there are 8 POs and 4COs.

Table 2: CO-PO Matrix for the Course B-PBI-N-503 (iii)-DSC

CO	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8
B-PBI-N-503 (iii)-DSC.1	3	2	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N-503 (iii)-DSC.2	3	3	3	2	3	3	3	3
B-PBI-N-503 (iii)-DSC.3	3	3	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N-503 (iii)-DSC.4	3	3	3	2	3	2	3	3
Average	3	2.75	3	2	3	2.25	3	3

Mapping of Course Outcomes to Programme Specific Outcomes: (CO-PSO Mapping Matrix)

Table 3 shows the CO-PSO mapping matrix for a course (B-PBI-N-503 (iii)-DSC) assuming that there are 4 PSOs and 4COs.

Table 3: CO-PSO Matrix for the Course B-PBI-N-503 (iii)-DSC

CO	PSO 1	PSO 2	PSO 3	PSO 4
B-PBI-N-503 (iii)-DSC.1	3	3	3	2
B-PBI-N-503 (iii)-DSC.2	3	3	3	3
B-PBI-N-503 (iii)-DSC.3	3	2	3	3
B-PBI-N-503 (iii)-DSC.4	3	3	3	2
Average	3	2.75	3	2

Semester : V
B-PBI-N-503 (iv)-DSC
ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ
(Bharti Sahit)

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 6

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 150

(ਪੇਪਰ : 75 ਅਤੇ ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 75)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਛੇ (ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਤਿੰਨ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਸਿਲੇਬਸ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ 20 ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਹੈ।
3. ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤ, ਅਨੁਵਾਦ ਅਤੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ ਬਾਰੇ ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਦੋ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਸ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।
4. ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੁਆਲ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰ/ ਵਿਸ਼ੇ/ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਵਿਧਾਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਨੰਬਰ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਛੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
5. ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੁਆਲ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਨਾਵਲ ਦੇ ਸਾਰ/ ਵਿਸ਼ੇ/ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਨਾਵਲ ਦੇ ਪਾਤਰ ਵਿਧਾਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਨਾਵਲਕਾਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ, ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਬਣਦੇ ਸਥਾਨ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਛੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ, ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

B-PBI-N-503 (iv)-DSC.1	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਅਤੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
B-PBI-N-503 (iv)-DSC.2	ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸਦੇ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
B-PBI-N-503 (iv)-DSC.3	ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੁਝਾਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

1. ਸਿਧਾਂਤ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ
- 1.1 ਅਨੁਵਾਦ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ
- 1.2 ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ
- 1.3 ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ
- 1.4 ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰੁਝਾਨ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ

2. ਬਲਬੀਰ ਮਾਧੋਪੁਰੀ, (ਅਨੁ. ਅਤੇ ਸੰਪਾ.), *ਮਿੱਟੀ ਬੋਲਦੀ ਹੈ* (ਪਹਿਲੀਆਂ ਦਸ ਕਹਾਣੀਆਂ), ਨਵਯੁਗ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ, 2014
- 2.1 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਗਤ ਅਧਿਐਨ
- 2.2 ਕਹਾਣੀ ਕਲਾ
- 2.3 ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਜੁਗਤਾਂ
- 2.4 ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ

3. ਲਵਲੀਨ ਜੌਲੀ (ਅਨੁ.), *ਸੰਸਕਾਰ* (ਮੂਲ ਲੇਖਕ ਯੂ. ਆਰ ਅਨੰਤਮੂਰਤੀ), ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 1997
- 3.1 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਗਤ ਸਰੋਕਾਰ
- 3.2 ਗਲਪੀ ਸੰਗਠਨ
- 3.3 ਕਥਾਨਕ ਅਤੇ ਪਾਤਰ ਚਿੱਤਰਣ
- 3.4 ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਜੁਗਤਾਂ
- 3.5 ਸਮਾਜਿਕ-ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਕ ਪਰਿਪੇਖ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ :

1. ਹਰਚਰਨ ਕੌਰ ਅਤੇ ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ : ਤੁਲਨਾ ਤੋਂ ਸੰਵਾਦ ਤੱਕ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਡਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2002
2. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1990

Mapping Matrix of Course B-PBI-N-503 (iv)-DSC

Mapping: Mapping is a process of representing the correlation between COs and POs, COs and PSOs in the scale of 1 to 3 as follows (Table 1):

Table 1: Scale of mapping between COs and Pos

Scale	
1	If the contents of course have low correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a small extent) with the particular Programme outcome
2	If the contents of course have medium correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a reasonable extent) with the particular Programme outcome
3	If the contents of course have strong correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a large extent) with the particular Programme outcome

Mapping of Course Outcomes to Programme Outcomes: (CO-PO Mapping Matrix)

Table 2 shows the CO-PO mapping matrix for a course (B-PBI-N-503 (iv)-DSC) assuming that there are 8 POs and 4COs.

Table 2: CO-PO Matrix for the Course B-PBI-N-503 (iv)-DSC

CO	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8
B-PBI-N-503 (iv)-DSC.1	3	2	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N-503 (iv)-DSC.2	3	3	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N-503 (iv)-DSC.3	3	2	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N-503 (iv)-DSC.4	3	3	3	2	3	2	3	3
Average	3	2.5	3	2	3	2	3	3

Mapping of Course Outcomes to Programme Specific Outcomes: (CO-PSO Mapping Matrix)

Table 3 shows the CO-PSO mapping matrix for a course (B-PBI-N-503 (iv)-DSC) assuming that there are 4 PSOs and 4COs.

Table 3: CO-PSO Matrix for the Course B-PBI-N-503 (iv)-DSC

CO	PSO 1	PSO 2	PSO 3	PSO 4
B-PBI-N-503 (iv)-DSC.1	3	2	3	3
B-PBI-N-503 (iv)-DSC.2	3	3	3	3
B-PBI-N-503 (iv)-DSC.3	3	3	3	3
B-PBI-N-503 (iv)-DSC.4	3	3	3	2
Average	3	2.75	3	2.75

Semester : V
B-PBI-N-503 (v)-DSC

ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ, ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਯੂਨਾਨੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ
(Sahit Sidhant, Bharti Ate Unani Kaav Shastar)

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 6

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 150

(ਪੇਪਰ : 75 ਅਤੇ ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 75)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਛੇ (ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਤਿੰਨ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਸਿਲੇਬਸ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ 20 ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਹੈ।
3. ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਬਾਰੇ ਚਾਰ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਸ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।
4. ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ ਬਾਰੇ ਚਾਰ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਸ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।
5. ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ ਵਿੱਚ ਯੂਨਾਨੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ ਬਾਰੇ ਚਾਰ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਸ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦਾ ਬੋਧ ਹਾਸਲ ਕਰਾਉਣਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਯੂਨਾਨੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

B-PBI-N-503 (v)-DSC.1	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ।
B-PBI-N-503 (v)-DSC.2	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸੰਕਲਪਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
B-PBI-N-503 (v)-DSC.3	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਯੂਨਾਨੀ ਸਾਹਿਤ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸੰਕਲਪਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
B-PBI-N-503 (v)-DSC.4	ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਯੂਨਾਨੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

1. ਸਾਹਿਤ : ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੱਖ
  - 1.1 ਸਾਹਿਤ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ
  - 1.2 ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਸੂਖਮ ਕਲਾਵਾਂ : ਅੰਤਰ ਨਿਖੇੜ

- 1.3 ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ
- 1.4 ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ

2. ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ
  - 2.1 ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ
  - 2.2 ਰਸ ਸਿਧਾਂਤ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਰਗੀਕਰਨ
  - 2.3 ਅਲੰਕਾਰ ਸਿਧਾਂਤ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਰਗੀਕਰਨ
  - 2.4 ਧੁਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਕਤੀਆਂ
  - 2.5 ਰੀਤੀ ਸਿਧਾਂਤ : ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੰਕਲਪ
  - 2.6 ਵਕ੍ਰਕਤੀ ਸਿਧਾਂਤ : ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੰਕਲਪ
  - 2.7 ਔਚਿਤਯ ਸਿਧਾਂਤ : ਮੂਲ ਧਾਰਨਾਵਾਂ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ

3. ਯੂਨਾਨੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ
  - 3.1 ਪਲੈਟੋ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸਿਧਾਂਤ
  - 3.2 ਅਰਸਤੂ ਦਾ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਸਿਧਾਂਤ
  - 3.3 ਪਲੈਟੋ ਤੇ ਅਰਸਤੂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨਿਖੇੜ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦਵੇਸ਼ਵਰ, ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਹਿਤ ਆਲੋਚਨਾ : ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2005
2. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਅਰਸਤੂ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਐੱਸ ਚਾਂਦ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼, ਦਿੱਲੀ
3. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਤ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
4. ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਸਮਝ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2005
5. ਗਨਪਤੀ ਚੰਦਰ ਗੁਪਤ, ਭਾਰਤੀਯ ਔਰ ਪਾਛਚਾਤਯ ਕਾਵਯ ਸਿਧਾਂਤ, ਲੋਕ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅਲਾਹਾਬਾਦ
6. ਗੁਰਚਰਨ ਕੌਰ ਜੱਗੀ, ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ, 1981
7. ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਪਰਖ, ਵਰਲਡ ਬੁੱਕ ਸੈਂਟਰ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 1989
8. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਪੱਛਮੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2014
9. ਨਗੇਂਦਰਾ, ਰਸ ਸਿਧਾਂਤ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ, ਦਿੱਲੀ, 1969
10. ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1998
11. ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਆਹੂਜਾ, ਅਰਸਤੂ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1981
12. ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਆਹੂਜਾ, ਸਾਹਿਤ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ

Mapping Matrix of Course B-PBI-N-503 (v)-DSC

Mapping: Mapping is a process of representing the correlation between COs and POs, COs and PSOs in the scale of 1 to 3 as follows (Table 1):

Table 1: Scale of mapping between COs and Pos

Scale	
1	If the contents of course have low correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a small extent) with the particular Programme outcome
2	If the contents of course have medium correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a reasonable extent) with the particular Programme outcome
3	If the contents of course have strong correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a large extent) with the particular Programme outcome

Mapping of Course Outcomes to Programme Outcomes: (CO-PO Mapping Matrix)

Table 2 shows the CO-PO mapping matrix for a course (B-PBI-N-503 (v)-DSC) assuming that there are 8 POs and 4COs.

Table 2: CO-PO Matrix for the Course B-PBI-N-503 (v)-DSC

CO	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8
B-PBI-N-503 (v)-DSC.1	3	2	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N-503 (v)-DSC.2	3	3	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N-503 (v)-DSC.3	3	3	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N-503 (v)-DSC.4	3	2	3	2	3	2	3	3
Average	3	2.5	3	2	3	2	3	3

Mapping of Course Outcomes to Programme Specific Outcomes: (CO-PSO Mapping Matrix)

Table 3 shows the CO-PSO mapping matrix for a course (B-PBI-N-503 (v)-DSC) assuming that there are 4 PSOs and 4COs.

Table 3: CO-PSO Matrix for the Course B-PBI-N-503 (v)-DSC

CO	PSO 1	PSO 2	PSO 3	PSO 4
B-PBI-N-503 (v)-DSC.1	3	3	3	3
B-PBI-N-503 (v)-DSC.2	3	3	3	3
B-PBI-N-503 (v)-DSC.3	3	3	3	3
B-PBI-N-503 (v)-DSC.4	3	3	3	2
Average	3	3	3	2.75

ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਹਾਂਕਾਵਿ (Mahakaav Ate Punjabi Mahakaav)

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 6

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 150

(ਪੇਪਰ : 75 ਅਤੇ ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 75)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਛੇ (ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਤਿੰਨ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਸਿਲੇਬਸ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ 20 ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਹੈ।
3. ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ ਬਾਰੇ ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਦੋ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਸ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।
4. ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਦੇ ਸਾਰ/ਵਿਸ਼ੇ/ਸਰੋਕਾਰ ਅਧਿਐਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਦੇ ਕਲਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ/ ਜੁਗਤਾਂ/ ਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ੈਲੀ ਅਤੇ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਲੇਖਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਾਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਛੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
5. ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਦੇ ਸਾਰ/ਵਿਸ਼ੇ/ਸਰੋਕਾਰ ਅਧਿਐਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਦੇ ਕਲਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ/ ਜੁਗਤਾਂ/ ਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ੈਲੀ ਅਤੇ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਲੇਖਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਾਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਛੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੱਖ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ
- ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਦੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣੀ ਪੜ੍ਹਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਦਰ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

- B-PBI-N-504-GE.1 ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਸਬੰਧੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- B-PBI-N-504-GE.2 ਪੰਜਾਬੀ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- B-PBI-N-504-GE.3 ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ ਦੁਆਰਾ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ

ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇਗੀ।

B-PBI-N-504-GE.4 ਪੰਜਾਬੀ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰਜਤ ਬਿੰਬ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਮਹਾਨ ਇਤਿਹਾਸਕ/ ਧਾਰਮਿਕ ਸਖਸ਼ੀਅਤਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਿਰਤਾਂਤ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਲੈ ਸਕਣਗੇ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

1. ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਹਾਂਕਾਵਿ : ਸਿਧਾਂਤ, ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ
- 1.1 ਮਹਾਂਕਾਵਿ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਤੱਤ
- 1.2 ਪੰਜਾਬੀ ਮਹਾਂਕਾਵਿ : ਆਰੰਭ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ
- 1.3 ਪੰਜਾਬੀ ਮਹਾਂਕਾਵਿ : ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ

2. ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਨਨਕਾਇਣ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਉਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2019
- 2.1 ਨਾਨਕ ਬਿੰਬ
- 2.2 ਕਲਾ ਪੱਖ/ ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕ
- 2.3 ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਖ
- 2.4 ਕਾਵਿ ਜੁਗਤਾਂ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ

3. ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਵਰਿਆਮ ਇਕੋਲਾ, ਰਘਬੀਰ ਰਚਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
- 3.1 ਨਾਇਕ ਬਿੰਬ
- 3.2 ਕਲਾ ਪੱਖ/ ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕ
- 3.3 ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਖ
- 3.4 ਕਾਵਿ ਜੁਗਤਾਂ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ :

1. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਦਿੱਲੀ
2. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਮੀਖਿਆ ਸੰਸਾਰ, ਨਨਕਾਇਣ : ਮਹਾਂ ਕਾਵਿ ਜਨ ਕਾਵਿ ਸਾਖੀ , ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ (ਪੰਨੇ 101-111)
3. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਸੈਨੀ, ਨਨਕਾਇਣ : ਇੱਕ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ

Mapping Matrix of Course B-PBI-N-504-GE

Mapping: Mapping is a process of representing the correlation between COs and POs, Cos and PSOs in the scale of 1 to 3 as follows (Table 1):

Table 1: Scale of mapping between COs and POs

Scale	
1	If the contents of course have low correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a small extent) with the particular Programme outcome
2	If the contents of course have medium correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a reasonable extent) with the particular Programme outcome
3	If the contents of course have strong correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a large extent) with the particular Programme outcome

Mapping of Course Outcomes to Programme Outcomes: (CO-PO Mapping Matrix)

Table 2 shows the CO-PO mapping matrix for a course (B-PBI-N-504-GE) assuming that there are 8 POs and 4COs.

Table 2: CO-PO Matrix for the Course B-PBI-N-504-GE

CO	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8
B-PBI-N-504-GE.1	3	3	2	2	2	2	3	3
B-PBI-N-504-GE.2	3	3	3	2	2	3	3	3
B-PBI-N-504-GE.3	3	3	3	2	2	3	3	3
B-PBI-N-504-GE.4	3	3	3	2	2	2	3	3
Average	3	3	2.75	2	2	2.5	3	3

Mapping of Course Outcomes to Programme Specific Outcomes: (CO-PSO Mapping Matrix)

Table 3 shows the CO-PSO mapping matrix for a course (B-PBI-N-504-GE) assuming that there are 4 PSOs and 4COs.

Table 3: CO-PSO Matrix for the Course B-PBI-N-504-GE

CO	PSO 1	PSO 2	PSO 3	PSO 4
B-PBI-N-504-GE.1	3	2	3	3
B-PBI-N-504-GE.2	3	3	3	3
B-PBI-N-504-GE.3	3	3	3	3
B-PBI-N-504-GE.4	3	3	3	3
Average	3	2.75	3	3

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਕੰਪਿਊਟਰੀਕਰਨ
(Punjabi Bhasha, Gurmukhi Lipi Ate Punjabi Bhasha Da Computerikaran)

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 6

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 150

(ਪੇਪਰ : 75 ਅਤੇ ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 75)

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਛੇ (ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਤਿੰਨ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਸਿਲੇਬਸ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ 20 ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਹੈ।
3. ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ ਬਾਰੇ ਚਾਰ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਸ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।
4. ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ ਵਿੱਚ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ ਬਾਰੇ ਚਾਰ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਸ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।
5. ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ ਵਿੱਚ ਪਿੰਗਲ ਤੇ ਅਰੂਜ਼ ਬਾਰੇ ਚਾਰ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਸ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਲਿੱਪੀ ਅਤੇ ਪਿੰਗਲ-ਅਰੂਜ਼ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

- B-PBI-N-601-CC.1 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- B-PBI-N-601-CC.2 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ ਦੇ ਜਨਮ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਚੀਨਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲਈ ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- B-PBI-N-601-CC.3 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਸਕੇਗਾ।
- B-PBI-N-601-CC.4 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਭਿੰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਫੋਟਾਂ ਵਿੱਚ ਟਾਈਪਿੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨਗੇ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

1. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ : ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ
  - 1.1 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਮਿਲਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਮਤ
  - 1.2 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ
  - 1.3 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਉੱਤੇ ਪਏ ਦੂਜੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ
  - 1.4 ਸਵਰ ਅਤੇ ਵਿਅੰਜਨ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ

2. ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ : ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ
- 2.1 ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ ਦਾ ਜਨਮ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ
- 2.2 ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲਈ ਉੱਚਿਤਤਾ
- 2.3 ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਚੀਨਤਾ
- 2.4 ਲਗਾਂ ਅਤੇ ਲਗਾਖਰ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ

1. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਕੰਪਿਊਟਰੀਕਰਨ
- 1.1 ਪੰਜਾਬੀ ਫੌਂਟ ਅਤੇ ਕੀ-ਬੋਰਡ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਕਿਸਮਾਂ, ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ-ਵਿਉਂਤ
- 1.2 ਪੰਜਾਬੀ ਟਾਈਪਿੰਗ : ਕੀ-ਬੋਰਡ ਉੱਤੇ ਉਂਗਲਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਫੁੱਟ ਨੋਟ ਲਗਾਉਣੇ, ਫੌਂਟ ਬਦਲਣ ਦਾ ਕੀ-ਬੋਰਡ ਸ਼ਾਰਟਕੱਟ ਬਣਾਉਣਾ, ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੱਖਰ ਦੇ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ, ਹੋੜਾ ਅਤੇ ਪੁੱਠੇ ਕਾਮੇ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਅਤੇ ਆਟੋ ਕ੍ਰੈਕਟ ਬਣਾਉਣਾ।
- 1.3 ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ: ਪੰਜਾਬੀ ਵਰਡ ਪ੍ਰੋਸੈਸਰ ਅੱਖਰ, ਫੌਂਟ ਕਨਵਰਟਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਸਪੈੱਲ ਚੈੱਕਰ, ਯੂਨੀਕੋਡ ਬਾਰੇ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ, ਯੂਨੀਕੋਡ ਦੀ ਲੋੜ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਕੋਡ ਫੌਂਟ ਕਨਵਰਟਰ
- 1.4 ਸੋਧਕ ਟਾਈਪਿੰਗ ਪੈਡ, ਈਸ਼ਰ ਮਾਈਕਰੋਮੀਡੀਆ, ਕਿਸ਼ਨ ਮਾਈਕਰੋਮੀਡੀਆ, ਪੰਜਾਬੀ ਪੀਡੀਆ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਓ. ਸੀ. ਆਰ. ਦੀ ਵਰਤੋਂ
- 1.5 ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ: ਈ ਮੇਲ : ਈ ਮੇਲ ਖਾਤਾ ਬਣਾਉਣਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਈ ਮੇਲ ਸੰਦੇਸ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਭੇਜਣਾ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ/ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਰਿਪਲਾਈ ਕਰਨਾ, ਫਾਰਵਰਡ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਫਾਈਲ ਅਟੈਚ ਕਰਨਾ,
- 1.6 ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਅਨ/ ਅਧਿਆਪਨ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ : ਆਨ-ਲਾਈਨ ਸ਼ਬਦ ਕੋਸ਼, ਗੁਰਮੁਖੀ, ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ, ਦੇਵਨਾਗਰੀ, ਰੋਮਨ ਦਰਮਿਆਨ ਲਿਪੀਅੰਤਰਣ, ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਰਮਿਆਨ ਅਨੁਵਾਦ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ :

1. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1983
2. ਜੇ. ਬੀ. ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ ਦਾ ਜਨਮ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1972 (ਦੂਜਾ ਐਡੀਸ਼ਨ)
3. ਜੁਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਆਰ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ : ਸੰਕਲਪ ਤੇ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਕਾਡਮੀ, ਜਲੰਧਰ, 1988
4. ਸੀ. ਪੀ. ਕੰਬੋਜ, ਮਾਈਕਰੋਸਾਫਟ ਵਿੰਡੋਜ਼, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2012
5. -ਉਹੀ-, ਸਾਈਬਰ ਸੰਸਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2010
6. -ਉਹੀ-, ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਗਿਆਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2012
7. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਕੰਪਿਊਟਰੀਕਰਨ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਜਲੰਧਰ, 2015
8. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ, ਆਓ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਿੱਖੀਏ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2012
9. ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਕੰਪਿਊਟਰ : ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਉਪਯੋਗ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2006

Mapping Matrix of Course B-PBI-N-601-CC

Mapping: Mapping is a process of representing the correlation between COs and POs, COs and PSOs in the scale of 1 to 3 as follows (Table 1):

Table 1: Scale of mapping between COs and Pos

Scale	
1	If the contents of course have low correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a small extent) with the particular Programme outcome
2	If the contents of course have medium correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a reasonable extent) with the particular Programme outcome
3	If the contents of course have strong correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a large extent) with the particular Programme outcome

Mapping of Course Outcomes to Programme Outcomes: (CO-PO Mapping Matrix)

Table 2 shows the CO-PO mapping matrix for a course (B-PBI-N-601-CC) assuming that there are 8 POs and 4COs.

Table 2: CO-PO Matrix for the Course B-PBI-N-601-CC

CO	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8
B-PBI-N-601-CC.1	3	2	2	2	3	2	3	3
B-PBI-N-601-CC.2	3	2	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N-601-CC.3	3	3	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N-601-CC.4	3	3	3	2	3	2	3	3
Average	3	2.5	2.75	2	3	2	3	3

Mapping of Course Outcomes to Programme Specific Outcomes: (CO-PSO Mapping Matrix)

Table 3 shows the CO-PSO mapping matrix for a course (B-PBI-N-601-CC) assuming that there are 4 PSOs and 4COs.

Table 3: CO-PSO Matrix for the Course B-PBI-N-601-CC

CO	PSO 1	PSO 2	PSO 3	PSO 4
B-PBI-N-601-CC.1	3	2	3	3
B-PBI-N-601-CC.2	3	3	3	3
B-PBI-N-601-CC.3	3	3	3	3
B-PBI-N-601-CC.4	3	3	3	2
Average	3	2.75	3	2.75

ਮੀਡੀਆ, ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਲੇਖਣ ਦਾ ਹੁਨਰ : ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ
(Media, Jan-Sanchar Ate Sirjanatmak Lekhan Da Hunar : Adhyan Ate Sikhilai)

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 6

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 150

(ਪੇਪਰ : 75 ਅਤੇ ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 75)

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਛੇ (ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਤਿੰਨ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਸਿਲੇਬਸ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ 20 ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਹੈ।
3. ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ-ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕੋਈ ਚਾਰ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਸ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।
4. ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ ਵਿੱਚ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੱਖ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕੋਈ ਚਾਰ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਸ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।
5. ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ ਵਿੱਚ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਲੇਖਣ ਦੇ ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਲਈ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਲੇਖਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕੋਈ ਚਾਰ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਸ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਹੁਨਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

- B-PBI-N-602-SEC.1 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- B-PBI-N-602-SEC.2 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਟ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਹੁਨਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- B-PBI-N-602-SEC.3 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਹੁਨਰ ਵਿੱਚ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਡੀਓ, ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਅਤੇ ਐਂਕਰਿੰਗ ਦੇ ਕਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।
- B-PBI-N-602-SEC.3 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਲੇਖਣ ਦੇ ਹੁਨਰ ਵਿੱਚ ਵਿਵਹਾਰਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨਗੇ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

- 1.1 ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਜਨ-ਸੰਚਾਰ: ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਤੱਤ, ਸਰੂਪ ਤੇ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਦਾਂ

- 1.2 ਮੀਡੀਆ : ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ
- 1.3 ਪ੍ਰਿੰਟ ਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਮੀਡੀਆ : ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਕਾਸ
- 1.4 ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਸਬੰਧ
- 1.5 ਜਨ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ
- 1.6 ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ

2. ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਜਨ-ਸੰਚਾਰ : ਵਿਹਾਰਕ ਪੱਖ
- 2.1 ਸੰਚਾਰ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ
- 2.2 ਰੇਡੀਓ ਜਾਂ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਲਈ ਇੰਟਰਵਿਊ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣਾ
- 2.3 ਰੇਡੀਓ ਜਾਂ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਲਈ ਵਿਗਿਆਪਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣਾ
- 2.4 ਐਂਕਰਿੰਗ ਦੇ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣਾ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ

1. ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਲੇਖਣ : ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ
- 1.1 ਸਿਰਜਣਾਤਮਕਤਾ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਲੇਖਣ- ਕਵਿਤਾ, ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਨਾਟਕ,
- 1.2 ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧ
- 1.3 ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਲਈ ਸਿਰਜਣਾ-ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਆ: ਖ਼ਬਰਾਂ ਦਾ ਸੰਪਾਦਨ, ਫ਼ੀਚਰ ਲੇਖਣ, ਇੰਟਰਵਿਊ ਲੇਖਣ, ਵਿਗਿਆਪਨ ਲੇਖਣ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਲੇਖਣ
- 1.4 ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਲਈ ਸਿਰਜਣਾ -ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਮੀਡੀਆ : ਖ਼ਬਰਾਂ ਲੇਖਣ ਦੀ ਕਲਾ ਸਿੱਖਣਾ, ਐਂਕਰਿੰਗ ਦੀ ਕਲਾ ਸਿੱਖਣਾ, ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸਿੱਖਣਾ, ਇੰਟਰਵਿਊ ਕਰਨ ਦੀ ਕਲਾ ਸਿੱਖਣਾ, ਵਿਗਿਆਪਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ :

1. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੱਤਰਾ, ਸੰਚਾਰ, ਮਦਾਨ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼, ਪਟਿਆਲਾ, 2005
2. ਜਗਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਲੇਖਣ ਅਤੇ ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਮਾਧਿਅਮ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 2013
3. ਨਵਨਿੰਦਰਾ ਬਹਿਲ (ਸੰਪਾ.), ਰੰਗਮੰਚ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਨਾਟਕ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ
4. ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
5. ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ, ਮੀਡੀਆ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ, ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ
6. ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਜ ਥਾਪਰ, ਸੰਚਾਰ ਤਕਨੀਕ ਅਤੇ ਮਲਟੀਮੀਡੀਆ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ

Mapping Matrix of Course B-PBI-N-602-SEC

Mapping: Mapping is a process of representing the correlation between COs and POs, COs and PSOs in the scale of 1 to 3 as follows (Table 1):

Table 1: Scale of mapping between COs and Pos

Scale	
1	If the contents of course have low correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a small extent) with the particular Programme outcome
2	If the contents of course have medium correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a reasonable extent) with the particular Programme outcome
3	If the contents of course have strong correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a large extent) with the particular Programme outcome

Mapping of Course Outcomes to Programme Outcomes: (CO-PO Mapping Matrix)

Table 2 shows the CO-PO mapping matrix for a course (B-PBI-N-602-SEC) assuming that there are 8 POs and 4COs.

Table 2: CO-PO Matrix for the Course B-PBI-N-602-SEC

CO	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8
B-PBI-N-602-SEC.1	3	3	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N-602-SEC.2	3	3	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N-602-SEC.3	3	3	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N-602-SEC.4	3	3	3	2	3	2	3	3
Average	3	3	3	2	3	2	3	3

Mapping of Course Outcomes to Programme Specific Outcomes: (CO-PSO Mapping Matrix)

Table 3 shows the CO-PSO mapping matrix for a course (B-PBI-N-602-SEC) assuming that there are 4 PSOs and 4COs.

Table 3: CO-PSO Matrix for the Course B-PBI-N-602-SEC

CO	PSO 1	PSO 2	PSO 3	PSO 4
B-PBI-N-602-SEC.1	3	3	3	3
B-PBI-N-602-SEC.2	3	3	3	3
B-PBI-N-602-SEC.3	3	3	3	3
B-PBI-N-602-SEC.4	3	3	3	2
Average	3	3	3	2.75

Semester : VI
B-PBI-N-603-(i)-DSC
ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ
(Parvasi Punjabi Sahit)

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 6

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 150

(ਪੇਪਰ : 75 ਅਤੇ ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 75)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਛੇ (ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਤਿੰਨ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਸਿਲੇਬਸ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ 20 ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਹੈ।
3. ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ ਬਾਰੇ ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਦੋ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਸ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।
4. ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੁਆਲ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਸਾਰ/ ਵਿਸ਼ੇ/ ਪਰਵਾਸੀ ਚੇਤਨਾ/ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਵੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਕਵੀ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਾਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਛੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
5. ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੁਆਲ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰ/ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ/ ਵਿਸ਼ੇ/ ਪਰਵਾਸੀ ਚੇਤਨਾ/ ਸਮੱਸਿਆ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਵਿਧਾਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਨੰਬਰ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ, ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਨਿਕਾਸ-ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਛੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸਦੇ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਪਰਿਚੈ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

- B-PBI-N-603-(i)-DSC.1 ਪਰਵਾਸੀ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਹੋਵੇਗੀ।
- B-PBI-N-603-(i)-DSC.2 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜੀਵਨ, ਸਭਿਆਚਾਰ, ਸੋਚ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

- B-PBI-N-603-(i)-DSC.3 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਰਵਾਸੀ ਅਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਚੇਤਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਿੰਨ ਸੰਕਲਪਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- B-PBI-N-603-(i)-DSC.4 ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਅੰਤਰਮਨ ਸੰਵੇਦਨਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ : (ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ)

1. ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ : ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ
  - 1.1 ਪਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਚੇਤਨਾ
  - 1.2 ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ : ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ
  - 1.3 ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ : ਮੂਲ ਸਰੋਕਾਰ
  - 1.4 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ (ਪਰਵਾਸੀ ਕਵਿਤਾ)

2. ਮਹਿੰਦਰ ਗਿੱਲ, *ਬਿਨ ਬਰਸਾਤੀ ਮੇਘਲੇ*, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2017
  - 2.1 ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਤੱਤ ਅਤੇ ਰੂਪਕਾਰਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
  - 2.2 ਪਰਵਾਸੀ ਚੇਤਨਾ
  - 2.3 ਕਾਵਿ ਜੁਗਤਾਂ
  - 2.4 ਵਿਹਾਰਕ ਸਮੀਖਿਆ
  - 2.5 ਕਾਵਿ ਸਰੋਕਾਰ
  - 2.6 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ (ਪਰਵਾਸੀ ਕਹਾਣੀ)

3. ਗੁਰਮੀਤ ਪਨਾਗ, *ਮੁਰਗਾਬੀਆਂ*, ਐਸਥੈਟਿਕ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਲੁਧਿਆਣਾ, 2018
  - 3.1 ਕਹਾਣੀ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਲੱਛਣ
  - 3.2 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਸਰੋਕਾਰ
  - 3.3 ਕਲਾਤਮਕ ਜੁਗਤਾਂ
  - 3.4 ਪਰਵਾਸੀ ਚੇਤਨਾ
  - 3.5 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ :

1. ਅਕਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੌਰ, *ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ : ਨਵੇਂ ਪਾਸਾਰ*, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
2. ਸ. ਪ. ਸਿੰਘ, *ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ*, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
3. ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, *ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮਸਲੇ*, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2004

4. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਇਸਪੋਰਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2012
5. ਜੁਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਹਿਰੂ, ਪੰਜਾਬੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਾਹਿਤ, ਲੋਕਾਇਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1998
6. ਦੇਵਿੰਦਰ ਚੰਦਨ, ਬਰਤਾਨਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮਸਲੇ, ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ
7. ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ : ਮੁੱਲ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਮਦਾਨ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ
8. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬਿਰਤਾਂਤ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2005
9. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ, ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ) ਅੰਕ 40, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2000
10. ਰਾਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ,
11. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ

Mapping Matrix of Course B-PBI-N-603-(i)-DSC

Mapping: Mapping is a process of representing the correlation between COs and POs, COs and PSOs in the scale of 1 to 3 as follows (Table 1):

Table 1: Scale of mapping between COs and Pos

Scale	
1	If the contents of course have low correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a small extent) with the particular Programme outcome
2	If the contents of course have medium correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a reasonable extent) with the particular Programme outcome
3	If the contents of course have strong correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a large extent) with the particular Programme outcome

Mapping of Course Outcomes to Programme Outcomes: (CO-PO Mapping Matrix)

Table 2 shows the CO-PO mapping matrix for a course (B-PBI-N-603-(i)-DSC) assuming that there are 8 POs and 4COs.

Table 2: CO-PO Matrix for the Course B-PBI-N-603-(i)-DSC

CO	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8
B-PBI-N-603-(i)-DSC.1	3	2	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N-603-(i)-DSC.2	3	3	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N-603-(i)-DSC.3	3	3	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N-603-(i)-DSC.4	3	3	3	2	3	2	3	3
Average	3	2.75	3	2	3	2	3	3

Mapping of Course Outcomes to Programme Specific Outcomes: (CO-PSO Mapping Matrix)

Table 3 shows the CO-PSO mapping matrix for a course (B-PBI-N-603-(i)-DSC) assuming that there are 4 PSOs and 4COs.

Table 3: CO-PSO Matrix for the Course B-PBI-N-603-(i)-DSC

CO	PSO 1	PSO 2	PSO 3	PSO 4
B-PBI-N-603-(i)-DSC.1	3	3	3	3
B-PBI-N-603-(i)-DSC.2	3	3	3	3
B-PBI-N-603-(i)-DSC.3	3	3	3	3
B-PBI-N-603-(i)-DSC.4	3	3	3	2
Average	3	3	3	2.75

Semester : VI
B-PBI-N-603-(ii)-DSC
ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ
(Pakistani Punjabi Sahit)

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 6

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 150

(ਪੇਪਰ : 75 ਅਤੇ ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 75)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਛੇ (ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਤਿੰਨ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਸਿਲੇਬਸ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ 20 ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਹੈ।
3. ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ ਬਾਰੇ ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਦੋ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਸ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।
4. ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੁਆਲ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਕਾਵਿ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਸਾਰ/ ਵਿਸ਼ੇ/ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਵੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਾਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਛੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
5. ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੁਆਲ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰ/ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ/ ਵਿਸ਼ੇ/ ਸਮੱਸਿਆ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਵਿਧਾਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਨੰਬਰ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ, ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਨਿਕਾਸ-ਵਿਕਾਸ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਛੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸਦੇ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਪਰਿਚੈ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

- B-PBI-N- 603-(ii)-DSC.1 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਹੋਵੇਗੀ।
- B-PBI-N- 603-(ii)-DSC.2 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜੀਵਨ, ਸਭਿਆਚਾਰ, ਸੋਚ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

- B-PBI-N- 603-(ii)-DSC.3 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸੰਕਲਪਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- B-PBI-N- 603-(ii)-DSC.4 ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਅੰਤਰਮਨ ਸੰਵੇਦਨਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

1. ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ : ਸਿਧਾਂਤ, ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ
  - 1.1 ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ ਦਾ ਮਸਲਾ
  - 1.2 ਵੰਡ ਦੇ ਆਧਾਰ
  - 1.3 ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ : ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ
  - 1.4 ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰੁਝਾਨ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ

2. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ, **ਕਾਵਿ-ਕਣੀਆਂ : ਵਾਘਿਓਂ ਪਾਰ ਦੀਆਂ**, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ, 2011
  - 2.1 ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ : ਸੰਖੇਪ ਇਤਿਹਾਸ
  - 2.2 ਵਿਸ਼ਾ ਪੱਖ
  - 2.3 ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ
  - 2.4 ਕਲਾਤਮਕ ਪੱਖ
  - 2.5 ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪੱਖ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ

3. ਨੈਣ ਸੁਖ (ਮੂਲ ਲੇਖਕ), **ਆਈ ਪੁਰੇ ਦੀ ਵਾਅ**, ਲਿੱਪੀਆਂਤਰ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੀਸ਼ਾ, ਸੱਚਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ , ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2019
  - 3.1 ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕਹਾਣੀ: ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ
  - 3.2 ਵਿਸ਼ੇਗਤ ਅਧਿਐਨ
  - 3.3 ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਜੁਗਤਾਂ
  - 3.4 ਪਾਤਰ ਵਿਧਾਨ
  - 3.5 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), **ਬੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ) ਅੰਕ 37**, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2000
2. ਇੰਦਰਪਾਲ ਕੌਰ (ਸੰਪਾ.), **ਸ਼ਬਦ ਬੁੰਦ (ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ)**, ਹਰਿਆਣਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਪੰਚਕੂਲਾ
3. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ ਅਤੇ ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), **ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ**, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2001

4. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਧੀਮਾਨ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ : ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਗਗਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਰਾਜਪੁਰਾ, 1998
5. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਜਾਇਜ਼ਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2006
6. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਮਹਿਤਾ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ : ਇੱਕ ਪਰਿਚਯ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ਾ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1998
7. ਜਤਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2001

Mapping Matrix of Course B-PBI-N- 603-(ii)-DSC

Mapping: Mapping is a process of representing the correlation between COs and POs, COs and PSOs in the scale of 1 to 3 as follows (Table 1):

Table 1: Scale of mapping between COs and Pos

Scale	
1	If the contents of course have low correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a small extent) with the particular Programme outcome
2	If the contents of course have medium correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a reasonable extent) with the particular Programme outcome
3	If the contents of course have strong correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a large extent) with the particular Programme outcome

Mapping of Course Outcomes to Programme Outcomes: (CO-PO Mapping Matrix)

Table 2 shows the CO-PO mapping matrix for a course (B-PBI-N- 603-(ii)-DSC) assuming that there are 8 POs and 4COs.

Table 2: CO-PO Matrix for the Course B-PBI-N- 603-(ii)-DSC

CO	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8
B-PBI-N- 603-(ii)-DSC.1	3	2	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N- 603-(ii)-DSC.2	3	3	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N- 603-(ii)-DSC.3	3	3	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N- 603-(ii)-DSC.4	3	3	3	2	3	2	3	3
Average	3	2.75	3	2	3	2	3	3

Mapping of Course Outcomes to Programme Specific Outcomes: (CO-PSO Mapping Matrix)

Table 3 shows the CO-PSO mapping matrix for a course (B-PBI-N- 603-(ii)-DSC) assuming that there are 4 PSOs and 4COs.

Table 3: CO-PSO Matrix for the Course B-PBI-N- 603-(ii)-DSC

CO	PSO 1	PSO 2	PSO 3	PSO 4
B-PBI-N- 603-(ii)-DSC.1	3	2	3	3
B-PBI-N- 603-(ii)-DSC.2	3	3	3	3
B-PBI-N- 603-(ii)-DSC.3	3	3	3	3
B-PBI-N- 603-(ii)-DSC.4	3	3	3	2
Average	3	2.75	3	2.75

Semester : VI
B-PBI-N- 603 (iii)-DSC
ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ
(Jammu Kashmir Da Punjabi Sahit)

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 6

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 150

(ਪੇਪਰ : 75 ਅਤੇ ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 75)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਛੇ (ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਤਿੰਨ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਸਿਲੇਬਸ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ 20 ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਹੈ।
3. ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ ਬਾਰੇ ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਦੋ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਸ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।
4. ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੁਆਲ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਕਾਵਿ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਸਾਰ/ ਵਿਸ਼ੇ/ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਵੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਾਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਛੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
5. ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੁਆਲ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰ/ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ/ ਵਿਸ਼ੇ/ ਸਮੱਸਿਆ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਵਿਧਾਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਨੰਬਰ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ, ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਨਿਕਾਸ-ਵਿਕਾਸ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਛੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸਦੇ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਪਰਿਚੈ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

B-PBI-N-603-(iii)-DSC.1	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਰਚੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
B-PBI-N-603-(iii)-DSC.2	ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਹੋਵੇਗੀ।

- B-PBI-N-603-(iii)-DSC.3 ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਨ-ਜੀਵਨ, ਸਭਿਆਚਾਰ, ਸੋਚ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- B-PBI-N-603-(iii)-DSC.4 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ, ਸਮਝਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

1. ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ
  - 1.1 ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ : ਸਿਧਾਂਤ, ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ
  - 1.2 ਡੋਗਰੀ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ ਦਾ ਮਸਲਾ
  - 1.3 ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ : ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰੁਝਾਨ
  - 1.4 ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ : ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤ ਧਾਰਾਵਾਂ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ

2. ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡਾ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, *ਕਾਵਿ ਮਹਿਕਾ (ਸੰਪਾਦਿਤ)*, ਗ੍ਰੇਸੀਅਸ ਬੁਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ
  - 2.1 ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ : ਸੰਖੇਪ ਇਤਿਹਾਸ
  - 2.2 ਵਿਸ਼ਾ ਪੱਖ
  - 2.3 ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ
  - 2.4 ਕਲਾਤਮਕ ਪੱਖ
  - 2.5 ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪੱਖ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ

3. ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡਾ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, *ਕਥਾ-ਬਿਰਤਾਂਤ (ਸੰਪਾਦਿਤ)*, ਮਦਾਨ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 2022
  - 3.1 ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ : ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ
  - 3.2 ਵਿਸ਼ੇਗਤ ਅਧਿਐਨ
  - 3.3 ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਜੁਗਤਾਂ
  - 3.4 ਪਾਤਰ ਵਿਧਾਨ
  - 3.5 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੂਰੀ **ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ**
ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1982
2. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ **ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ, ਦੂਜਾ ਤੇ ਤੀਜਾ)**, ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਕਾਦਮੀ ਆਫ਼ ਆਰਟਸ, ਕਲਚਰ ਐਂਡ ਲਿਟਰੇਚਰ, ਜੰਮੂ
3. ਆਲੋਚਨਾ (ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ), ਅੰਕ 224, ਅਕਤੂਬਰ 2010-ਮਾਰਚ 2011
4. ਆਲੋਚਨਾ (ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਪਰਿਪੇਖ), ਅੰਕ 205, ਜਨਵਰੀ-ਜੂਨ, 2005

Mapping Matrix of Course B-PBI-N-603-(iii)-DSC

Mapping: Mapping is a process of representing the correlation between COs and POs, COs and PSOs in the scale of 1 to 3 as follows (Table 1):

Table 1: Scale of mapping between COs and Pos

Scale	
1	If the contents of course have low correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a small extent) with the particular Programme outcome
2	If the contents of course have medium correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a reasonable extent) with the particular Programme outcome
3	If the contents of course have strong correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a large extent) with the particular Programme outcome

Mapping of Course Outcomes to Programme Outcomes: (CO-PO Mapping Matrix)

Table 2 shows the CO-PO mapping matrix for a course (B-PBI-N-603-(iii)-DSC) assuming that there are 8 POs and 4COs.

Table 2: CO-PO Matrix for the Course B-PBI-N-603-(iii)-DSC

CO	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8
B-PBI-N-603-(iii)-DSC.1	3	2	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N-603-(iii)-DSC.2	3	3	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N-603-(iii)-DSC.3	3	3	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N-603-(iii)-DSC.4	3	3	3	2	3	2	3	3
Average	3	2.75	3	2	3	2	3	3

Mapping of Course Outcomes to Programme Specific Outcomes: (CO-PSO Mapping Matrix)

Table 3 shows the CO-PSO mapping matrix for a course (B-PBI-N-603-(iii)-DSC) assuming that there are 4 PSOs and 4COs.

Table 3: CO-PSO Matrix for the Course B-PBI-N-603-(iii)-DSC

CO	PSO 1	PSO 2	PSO 3	PSO 4
B-PBI-N-603-(iii)-DSC.1	3	2	3	3
B-PBI-N-603-(iii)-DSC.2	3	3	3	3
B-PBI-N-603-(iii)-DSC.3	3	3	3	3
B-PBI-N-603-(iii)-DSC.4	3	3	3	2
Average	3	2.75	3	2.75

Semester : VI
B-PBI-N- 603 (iv)-DSC

ਵਿਸ਼ਵ ਸਾਹਿਤ
(Vishav Sahit)

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 6

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 150

(ਪੇਪਰ : 75 ਅਤੇ ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 75)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਛੇ (ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਤਿੰਨ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਸਿਲੇਬਸ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ 20 ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਹੈ।
3. ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤ, ਵਿਸ਼ਵ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ ਬਾਰੇ ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਦੋ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਸ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।
4. ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੁਆਲ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਾਰ/ ਵਿਸ਼ੇ/ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਵੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਾਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਛੇ ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
5. ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੁਆਲ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਨਾਟਕ ਦੇ ਸਾਰ/ ਵਿਸ਼ੇ/ ਰੰਗਮੰਚੀ ਸਾਰਥਕਤਾ/ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਨਾਟਕ ਦੇ ਪਾਤਰ ਵਿਧਾਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਨਾਟਕਕਾਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਛੇ ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ ਸਾਹਿਤ, ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

B-PBI-N- 603 (iv)-DSC.1	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਅਤੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
B-PBI-N- 603 (iv)-DSC.2	ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਵਿਸ਼ਵ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸਦੇ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
B-PBI-N- 603 (iv)-DSC.3	ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਸ਼ਵ ਸਾਹਿਤਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਰਾਹੀਂ ਵਿਸ਼ਵ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੁਝਾਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

1. ਵਿਸ਼ਵ ਸਾਹਿਤ : ਸਿਧਾਂਤ, ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ
  - 1.1 ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਸੰਕਲਪ
  - 1.2 ਵਿਸ਼ਵ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਨਾਟਕ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ
  - 1.3 ਵਿਸ਼ਵ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ
  - 1.4 ਵਿਸ਼ਵ ਸਾਹਿਤ : ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰੁਝਾਨ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ

2. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ, ਵਿਸ਼ਵ ਕਵੀ - ਬ੍ਰੈਖਤ ਤੇ ਲੋਰਕਾ : ਚੋਣਵੀਂ ਕਵਿਤਾ, ਐੱਚ. ਕੇ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ (ਦੋਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਪਹਿਲੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ)
  - 2.1 ਪਾਠਗਤ ਅਧਿਐਨ
  - 2.2 ਬ੍ਰੈਖਤ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਕਲਾ
  - 2.3 ਲੋਰਕਾ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਕਲਾ
  - 2.4 ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਜੁਗਤਾਂ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ

3. ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ (ਅਨੁ.) *ਅੱਗ ਦੇ ਕਲੀਰੇ*, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2002
  - 3.1 ਵਿਸ਼ੈਗਤ ਅਧਿਐਨ
  - 3.2 ਨਾਟ ਜੁਗਤਾਂ
  - 3.3 ਰੰਗਮੰਚੀ ਸਾਰਥਕਤਾ
  - 3.4 ਡਾਇਲਾਗ ਅਤੇ ਪਾਤਰ ਉਸਾਰੀ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ :

1. ਹਰਚਰਨ ਕੌਰ ਅਤੇ ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ : ਤੁਲਨਾ ਤੋਂ ਸੰਵਾਦ ਤੱਕ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਡਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2002
2. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1990

Mapping Matrix of Course B-PBI-N- 603 (iv)-DSC

Mapping: Mapping is a process of representing the correlation between COs and POs, COs and PSOs in the scale of 1 to 3 as follows (Table 1):

Table 1: Scale of mapping between COs and Pos

Scale	
1	If the contents of course have low correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a small extent) with the particular Programme outcome
2	If the contents of course have medium correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a reasonable extent) with the particular Programme outcome
3	If the contents of course have strong correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a large extent) with the particular Programme outcome

Mapping of Course Outcomes to Programme Outcomes: (CO-PO Mapping Matrix)

Table 2 shows the CO-PO mapping matrix for a course (B-PBI-N- 603 (iv)-DSC) assuming that there are 8 POs and 4COs.

Table 2: CO-PO Matrix for the Course B-PBI-N- 603 (iv)-DSC

CO	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8
B-PBI-N- 603 (iv)-DSC.1	3	2	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N- 603 (iv)-DSC.2	3	3	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N- 603 (iv)-DSC.3	3	3	3	2	3	2	3	3
B-PBI-N- 603 (iv)-DSC.4	3	3	3	2	3	2	3	3
Average	3	2.75	3	2	3	2	3	3

Mapping of Course Outcomes to Programme Specific Outcomes: (CO-PSO Mapping Matrix)

Table 3 shows the CO-PSO mapping matrix for a course (B-PBI-N- 603 (iv)-DSC) assuming that there are 4 PSOs and 4COs.

Table 3: CO-PSO Matrix for the Course B-PBI-N- 603 (iv)-DSC

CO	PSO 1	PSO 2	PSO 3	PSO 4
B-PBI-N- 603 (iv)-DSC.1	3	3	3	3
B-PBI-N- 603 (iv)-DSC.2	3	3	3	3
B-PBI-N- 603 (iv)-DSC.3	3	3	3	3
B-PBI-N- 603 (iv)-DSC.4	3	3	3	2
Average	3	3	3	2.75

Semester : VI
B-PBI-N- 603 (v)-DSC

ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਪੱਛਮੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ
(Sahit Sidhant ate Aadhunik Pachhmi Kaav Shastar)

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 6

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 150

(ਪੇਪਰ : 75 ਅਤੇ ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 75)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਛੇ (ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਤਿੰਨ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਸਿਲੇਬਸ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ 20 ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਹੈ।
3. ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਾਂ ਬਾਰੇ ਚਾਰ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਸ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।
4. ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਵਿਭਿੰਨ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਰਹੇ ਵਾਦਾਂ ਬਾਰੇ ਚਾਰ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਸ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।
5. ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ ਵਿੱਚ ਪੱਛਮੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ ਬਾਰੇ ਚਾਰ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਸ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ, ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦਾ ਬੋਧ ਹਾਸਲ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

B-PBI-N- 603 (v)-DSC.1	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣਗੇ।
B-PBI-N- 603 (v)-DSC.2	ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
B-PBI-N- 603 (v)-DSC.3	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੱਛਮੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
B-PBI-N- 603 (v)-DSC.4	ਪੱਛਮੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

1. ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਹੋਰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ
  - 1.1 ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸਮਾਜ
  - 1.2 ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ

- 1.3 ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ
- 1.4 ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ

2. ਸਾਹਿਤਕ ਵਾਦ
- 2.2 ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦ
- 2.3 ਰੁਮਾਂਸਵਾਦ
- 2.4 ਯਥਾਰਥਵਾਦ
- 2.5 ਆਧੁਨਿਕਤਾਵਾਦ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ

3. ਪੱਛਮੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ
- 3.1 ਮਾਰਕਸਵਾਦ
- 3.2 ਸੰਰਚਨਾਵਾਦ
- 3.3 ਚਿਹਨ ਵਿਗਿਆਨ
- 3.4 ਉੱਤਰ ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ
- 3.5 ਨਾਰੀਵਾਦ
- 3.6 ਦਲਿਤ ਚਿੰਤਨ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਅਤਰ ਸਿੰਘ	ਸਾਹਿਤ ਸੰਵੇਦਨਾ ਰਘਬੀਰ ਰਚਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
2. ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ	ਸਾਹਿਤਆਰਥ ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ
3. ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ ਅਤੇ ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ	ਸਮਕਾਲੀ ਪੱਛਮੀ ਚਿੰਤਨ ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2001
4. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ	ਵਾਦ ਚਿੰਤਨ ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2010
5. ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦਵੇਸ਼ਵਰ	ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਹਿਤ ਆਲੋਚਨਾ : ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2005
6. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ	ਨਾਰੀਵਾਦ ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2003
7. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ	ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਵਿਧੀਆਂ : ਵਰਤਮਾਨ ਪਰਿਪੇਖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2006
8. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਖਿੰਦ	ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2002

9. ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ **ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਸਮਝ**
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2005
10. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਰਸ਼ੀ **ਸਮੀਖਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ**
ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ, 1998
11. ਗੋਪੀ ਚੰਦ ਨਾਰੰਗ **ਸੰਰਚਨਾਵਾਦ, ਉੱਤਰ-ਸੰਰਚਨਾਵਾਦ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ**
ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2002
12. ਦਵਿੰਦਰ ਸੈਫੀ **ਸਿਧਾਂਤਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਧਾਂਤਕਾਰ**
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2012
13. ਨਜ਼ਮ ਹੁਸੈਨ ਸੱਯਦ **ਸੇਧਾਂ ਸਾਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਲੇਖ (ਲਿਪੀਅੰਤਰ ਤੇ ਸੰਪਾ. ਪਰਦੁਮਨ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ)**
ਜਸਵੰਤ ਪ੍ਰਿੰਟਰਜ਼, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2005
14. ਭੀਮ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ **ਮਾਰਕਸਵਾਦ, ਨਵ-ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਆਧੁਨਿਕਤਾਵਾਦ**
ਤਰਕ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਬਰਨਾਲਾ, 2004
15. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ **ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਸਾਹਿਤਕ ਵਾਦ ਅੰਕ) ਅੰਕ 31-32**
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
16. ਰਾਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ **ਉੱਤਰ ਆਧੁਨਿਕਤਾ**
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2011

Mapping Matrix of Course B-PBI-N- 603(v)-DSC

Mapping: Mapping is a process of representing the correlation between COs and POs, COs and PSOs in the scale of 1 to 3 as follows (Table 1):

Table 1: Scale of mapping between COs and POs

Scale	
1	If the contents of course have low correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a small extent) with the particular Programme outcome
2	If the contents of course have medium correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a reasonable extent) with the particular Programme outcome
3	If the contents of course have strong correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a large extent) with the particular Programme outcome

Mapping of Course Outcomes to Programme Outcomes: (CO-PO Mapping Matrix)

Table 2 shows the CO-PO mapping matrix for a course (B-PBI-N- 603(v)-DSC) assuming that there are 6 POs and 4COs.

Table 2: CO-PO Matrix for the Course B-PBI-N- 603(v)-DSC

CO	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8
B-PBI-N- 603(v)-DSC.1	3	3	3	2	3	3	3	3
B-PBI-N- 603(v)-DSC.2	3	3	2	3	2	3	3	2
B-PBI-N- 603(v)-DSC.3	3	2	3	3	3	3	2	3
B-PBI-N- 603(v)-DSC.4	2	3	3	3	2	3	3	3
Average	2.75	2.75	2.75	2.75	2.5	3	2.75	2.75

Mapping of Course Outcomes to Programme Specific Outcomes: (CO-PSO Mapping Matrix)

Table 3 shows the CO-PSO mapping matrix for a course (B-PBI-N- 603(v)-DSC) assuming that there are 4 PSOs and 4COs.

Table 3: CO-PSO Matrix for the Course B-PBI-N- 603(v)-DSC

CO	PSO 1	PSO 2	PSO 3	PSO 4
B-PBI-N- 603(v)-DSC.1	2	3	2	3
B-PBI-N- 603(v)-DSC.2	3	2	2	3
B-PBI-N- 603(v)-DSC.3	3	3	3	3
B-PBI-N- 603(v)-DSC.4	2	2	3	2
Average	2.5	2.5	2.5	2.75

Semester : VI
B-PBI-N- 604-GE

ਗ਼ਜ਼ਲ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗ਼ਜ਼ਲ (Gazal Ate Punjabi Gazal)

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 6

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 150

(ਪੇਪਰ : 75 ਅਤੇ ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 75)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਛੇ (ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਤਿੰਨ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਸਿਲੇਬਸ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ 20 ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਹੈ।
3. ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ ਵਿੱਚ ਗ਼ਜ਼ਲ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ ਬਾਰੇ ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੋਈ ਦੋ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਸ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।
4. ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿੱਚੋਂ ਗ਼ਜ਼ਲ ਦੇ ਸਾਰ/ਵਿਸ਼ੇ/ਸਰੋਕਾਰ ਅਧਿਐਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਗ਼ਜ਼ਲ ਦੇ ਕਲਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ/ ਜੁਗਤਾਂ/ ਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ੈਲੀ ਅਤੇ ਗ਼ਜ਼ਲ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਅਤੇ ਗ਼ਜ਼ਲਗੋ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਾਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਛੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
5. ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿੱਚੋਂ ਗ਼ਜ਼ਲ ਦੇ ਸਾਰ/ਵਿਸ਼ੇ/ਸਰੋਕਾਰ ਅਧਿਐਨ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਗ਼ਜ਼ਲ ਦੇ ਕਲਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ/ ਜੁਗਤਾਂ/ ਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ੈਲੀ ਅਤੇ ਗ਼ਜ਼ਲ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਅਤੇ ਗ਼ਜ਼ਲਗੋ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਚੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਾਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ (ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਛੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗ਼ਜ਼ਲ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੱਖ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

- B-PBI-N- 604-GE.1 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਗ਼ਜ਼ਲ ਸਬੰਧੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- B-PBI-N- 604-GE.2 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

B-PBI-N- 604-GE.3 ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗ਼ਜ਼ਲਗੋਆਂ ਦੀਆਂ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੜ੍ਹਤ ਦੁਆਰਾ ਗ਼ਜ਼ਲ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇਗੀ।

B-PBI-N- 604-GE.4 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗ਼ਜ਼ਲ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਲਿਖਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

1. ਗ਼ਜ਼ਲ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗ਼ਜ਼ਲ : ਸਿਧਾਂਤ, ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ
- 1.1 ਗ਼ਜ਼ਲ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕ
- 1.2 ਪੰਜਾਬੀ ਗ਼ਜ਼ਲ : ਆਰੰਭ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ
- 1.3 ਪੰਜਾਬੀ ਗ਼ਜ਼ਲ : ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਅ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ

2. ਗੁਰਤੇਜ ਕੋਹਾਰਵਾਲਾ, **ਪਾਣੀ ਦਾ ਹਾਸ਼ੀਆ**, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, 2015
- 2.1 ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰ
- 2.2 ਕਲਾ ਪੱਖ/ ਤਕਨੀਕ
- 2.3 ਪਾਠਗਤ ਅਧਿਐਨ
- 2.4 ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਾਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ

3. ਰਾਬਿੰਦਰ ਮਸਰੂਰ, **ਤੁਰਨਾ ਮੁਹਾਲ ਹੈ**, ਅਸਥੈਟਿਕ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1997
- 3.1 ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰ
- 3.2 ਕਲਾ ਪੱਖ/ ਤਕਨੀਕ
- 3.3 ਪਾਠਗਤ ਅਧਿਐਨ
- 3.4 ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਾਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ :

1. ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਹਮਦਰਦ, ਗ਼ਜ਼ਲ ਦੇ ਰੰਗ, ਹਮਦਰਦ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਅਜੀਤ ਭਵਨ ਜਲੰਧਰ
2. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਗ਼ਜ਼ਲ ਜਨਮ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
3. ਦੀਪਕ ਜੈਤੋਈ, ਗ਼ਜ਼ਲ ਕੀ ਹੈ?, ਲਿਟਰੇਚਰ ਹਾਊਸ, ਪੁਤਲੀਘਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1982
4. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪਿੰਗਲ ਤੇ ਅਰੂਜ਼, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1960

Mapping Matrix of Course B-PBI-N- 604-GE

Mapping: Mapping is a process of representing the correlation between COs and POs, Cos and PSOs in the scale of 1 to 3 as follows (Table 1):

Table 1: Scale of mapping between COs and POs

Scale	
1	If the contents of course have low correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a small extent) with the particular Programme outcome
2	If the contents of course have medium correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a reasonable extent) with the particular Programme outcome
3	If the contents of course have strong correlation (i.e. in agreement with the particular PO to a large extent) with the particular Programme outcome

Mapping of Course Outcomes to Programme Outcomes: (CO-PO Mapping Matrix)

Table 2 shows the CO-PO mapping matrix for a course (B-PBI-N- 604-GE) assuming that there are 8 POs and 4COs.

Table 2: CO-PO Matrix for the Course B-PBI-N- 604-GE

CO	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8
B-PBI-N- 604-GE.1	3	3	3	2	2	3	3	3
B-PBI-N- 604-GE.2	3	3	3	2	2	3	3	3
B-PBI-N- 604-GE.3	3	3	3	2	2	3	3	3
B-PBI-N- 604-GE.4	3	3	3	2	2	3	3	3
Average	3	3	3	2	2	3	3	3

Mapping of Course Outcomes to Programme Specific Outcomes: (CO-PSO Mapping Matrix)

Table 3 shows the CO-PSO mapping matrix for a course (B-PBI-N- 604-GE) assuming that there are 4 PSOs and 4COs.

Table 3: CO-PSO Matrix for the Course B-PBI-N- 604-GE

CO	PSO 1	PSO 2	PSO 3	PSO 4
B-PBI-N- 604-GE.1	3	2	3	3
B-PBI-N- 604-GE.2	3	3	3	3
B-PBI-N- 604-GE.3	3	3	3	3
B-PBI-N- 604-GE.4	3	3	3	3
Average	3	2.75	3	3